

Kohtuusperiaateselvitys

Skälighetsprincipsutredning

Sisällys

1	Lisäetujen jakamista koskevien tavoitteiden toteutuminen	2
2	Förverkligandet av målsättningarna för utbetalningen av tilläggsförmåner	5
3	Selvityksen tausta	9
4	Henkivakuutusyhtiöiden ylijäämä ja sen käyttö	9
5	Analyysi lisäetujen jakamista koskevista tavoitteista ja näiden toteutumisesta	20

Kirjoittaja

Jari Niittuinperä / jari.niittuinpera(at)finanssivalvonta.fi tai puh. 09 183 5517

Selvitys henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteen toteutumisesta vuosina 2008–2022

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under 2008 och 2022

Henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaate liittyy henkivakuutusyhtiön ylijäämän jakamiseen toisaalta asiakkaiden ja toisaalta asiakkaiden ja yhtiön omistajien kesken. Finanssivalvonta tekee vuosittain selvityksen kohtuusperiaatteen toteutumisesta.

Livförsäkringsbolagens skälighetsprincip hör ihop med fördelningen av livförsäkringsbolagets överskott å ena sidan mellan kunderna och å andra sidan mellan kunderna och bolagets ägare. Finansinspektionen utför årligen en utredning om iakttagande av skälighetsprincipen.

1 Lisätujen jakamista koskevien tavoitteiden toteutuminen

1.1 Yleistä

Finanssivalvonnan tekemän kohtuusperiaateselvityksen lähtökohtana ovat henkivakuutusyhtiöiden julkaisemat ja niiden hallitusten hyväksymät lisätutavoitteet sekä yhtiöiden myöntämät lisäedut suhteessa vallitsevaan taloudelliseen tilanteeseen ja yhtiöiden toiminnan tuloksellisuuteen.

Vakuutusyhtiölain (521/2008) mukaan ”pääettäessä lisätujen antamisesta vakuutuksille, joille on vakuutus sopimuksessa annettu oikeus vakuutusten tuottaman ylijäämän perusteella mahdollisesti annettaviin lisätuihin, on kohtuullisessa määrin otettava huomioon sekä näille vakuutuksille annettavien lisätujen kokonaismäärän että niiden jakautumisen osalta näiden vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja muodostumistapa”.

Yhtiöille tuli vuoden 2008 alusta edellä olevan lisäksi velvoite julkaista kirjalliset lisätujen jakamista koskevat tavoitteet sekä vuosittain selvitys siitä, kuinka tavoitteet ovat toteutuneet ja tarvittaessa perustelut sille, miksi tavoitteita ei ole saavutettu.

Lisää tietoa kohtuusperiaatteesta löytyy Finanssivalvonnan julkaisemasta dokumentista ”Mistä kohtuusperiaatteesta ja yhtiöiden lisätujen jakamisesta on kysymys?”, joka löytyy Finanssivalvonnan julkaisuarkistosta.

1.2 Lisätujen kokonaismäärä

Lisätujen kokonaismäärän kohtuullisuutta tulee arvioida muun muassa suhteessa ylijäämän määrään, omistajille jaettuihin osinkoihin ja yleiseen taloudelliseen tilanteeseen.

Yhtiöiden julkaisemat lisätutavoitteet noudattavat vakuutusyhtiölain perusteluissa kuvattua esimerkkiä yhtiön mahdollisesta kohtuusperiaatteesta. Esimerkki määrittelee vakuutuksen kokonaistuoton ja sitoo kokonaistuoton vastaavaan riskittömään markkinakorkoon. Laki ja sen perustelut on kirjoitettu vuonna 2008. Vakuutus- ja finanssimarkkina on muuttunut tuon jälkeen merkittävästi: Takuukorkoisia vakuutuksia ei juuri enää myydä. Lisäksi yhtiöt ovat sijoittaneet varojaan muihin instrumentteihin kuin korkoinstrumentteihin. Vakuutuksesta peritään myös kuluja, jotka eivät näy vakuutusyhtiölain perusteluiden mukaisissa kokonaistuottolaskelmissa.

Yhtiöiden julkaisemat lisätutavoitteet ovat yhtiöiden etukäteen määrittelemiä subjektiivisia näkemyksiä siitä, mikä on kohtuullista. Ne eivät ota huomioon yhtiöiden kulloistakin tuloskehitystä ja vakavaraisuutta eivätkä yleistä taloustilannetta. Kohtuusperiaatetta ei tule siten arvioida pelkästään yhtiöiden etukäteen julkaisemien lisätutavoitteiden, jotka pohjautuvat riskittömään tuottoa, pohjalta.

Heti alkuvuonna 2022 kuluttajahinnat nousivat voimakkaasti ja markkinakorot vuoden jälkipuoliskolla. Kuluttajahintojen nousu oli huomattavasti korkeampi kuin markkinakorkojen nousu. Kuluttajahintojen nousu heijastui mm. työeläkkeiden indeksikorotuksiin, jotka olivat 6,8 %.

Finanssivalvonta kiinnitti vakuutusyhtiöiden huomiota valvottavatilaisuudessaan 9.11.2022 siihen, että vuoden 2022 lisätuja tulee arvioida muuttuneen taloudellisen tilanteen pohjalta. Ainoastaan Sp-Henkivakuutus nosti lisätujaan edelliseen vuoteen verrattuna muiden pitäessä lisäedut samoina tai jopa hieman laskiessa.

Yhtiöt ovat perustelleet matalia vuoden 2022 lisäetupäätöksiään, jos ovat niitä perustelleet, tyypillisesti sillä, että ne ovat antaneet aiempina vuosina referenssituottoja korkeampia lisäetuja. Kuten edellä on todettu, kohtuullisuutta tulee arvioida myös suhteessa yhtiöiden antamiin osinkoihin. Tätä näkökulmaa yhtiöt eivät ole avanneet. Lisäksi referenssituottoina käytetyt valtionlainojen korot ovat olleet negatiiviset, eivätkä edes pankit ole käyttäneet tileillään negatiivisia korkoja. Kun otetaan huomioon sijoitusten tuotto, perustekorkoinen vakuutuskanta on ollut yhtiöille useimpina vuosina kannattavaa. Kannattavuutta on lisännyt se, että kannan supistuessa myös vakavaraisuusvaatimuksen sitomaa pääomaa on vapautunut.

Henkivakuutusyhtiöiden kohtuusperiaatteeseen liittyy jatkuvuusperiaate, mikä tarkoittaa, että yhtiön tulee pyrkiä turvaamaan lisäetujen tason jatkuminen tulevaisuudessa. Huonoinakin vuosina tulee pyrkiä takaamaan lisäedut, joten tähän tulee varautua hyvinä vuosina. Samaa vaatimusta ei ole osakkeenomistajille jaetun voiton – osinkojen, sijoitetun vapaan oman pääoman palautusten ja takuupääoman koron – osalta. Osakkeenomistajien osuutta rajoittavat vakuutuksille varattavat tulevat lisäedut. Lisäetujen tason tulisi siten vaihdella vähemmän kuin yhtiön osakkeenomistajille jaetun osingon/tuloksen.

1.3 Lisäetujen jakautuminen vakuutuksenottajien kesken

Arvioitaessa lisäetujen jakautumista vakuutuksenottajien kesken tulee ottaa huomioon mm. ylijäämän määrä ja muodostumistapa. Ylijäämän määrään vaikuttavat korvaukset, perustekorot ja vakuutuksista perittävät hallinnolliset kulut. Yleensä vakuutuksista, joissa on korkeammat perustekorot, on peritty korkeampia kuluja, mitä kokonaistuottolaskelma ei ota huomioon.

Selvityksen mukaan vuonna 2022 vakuutukset eivät ole saaneet lainkaan lisäetuja tai niitä on annettu vähän. Niitä ei ole lainkaan annettu vakuutuksille, joissa on korkea perustekorko, eikä välttämättä edes 0-perustekorkoisille ryhmäeläkevakuutuksille.

Käytännössä yhtiöiden antama kokonaistuotto näyttää keskimäärin hyvältä, mutta niiden vakuutusten, joissa on matalimmat perustekorot, lisäedut eivät välttämättä ole kohtuullisia.

Matalat lisäedut voivat olla ongelma myös yritysten ottamissa vakuutuksissa. Erityisesti tämä koskee ryhmäeläkevakuutuksia. Kun kokonaistuotto sisältää perustekoron, perustekorkohyödyn on saanut vakuutuksen ottanut yhtiö. Eläkkeensaaja ei ole sen sijaan saanut lisäetuja korkeaan inflaation oloissa. Tämä koskee myös eläkesäätiöistä ja -kassoista vakuutusyhtiöihin siirrettyjä eläkkeitä.

Kohtuusperiaatteen toteutumisessa voi ja tulee ottaa huomioon aikaperspektiivi. Yhtiöt ovat yleisesti arvioineet, että vakuutukset ovat saaneet ylituottoa verrattuna referenssituottoihin. Kohtuusperiaatteen toteutuminen edellyttää, että arvioidaan yleisesti myös sitä, kuinka kauan tuota ylituottoa on saatu, vai onko sitä saatu ollenkaan. Ylituottoa ei tule arvioida pelkästään referenssituoton perusteella.

Toisin sanoen, vaikka yhtiö näyttää toteuttavan kohtuusperiaatetta yhtiötasolla, se ei välttämättä toteudu kaikkien vakuutusten osalta.

1.4 Kokonaistuottoanalyysi

Finanssivalvonnan kohtuusperiaateselvityksen yhtiökohtainen analyysi perustuu pääosin kokonaistuoton arviointiin. Vakuutusten kokonaistuotto muodostuu laskuperustekoron ja etu- tai jälkikäteen annettavan

asiakashyvityksen yhteismäärästä. Analyysi antaa yleiskuvan yhtiöiden lisäetupolitiikoista ja näiden toteutumisesta mutta ei ota kantaa siihen, miten kohtuullisuus toteutuu sopimustasolla.

Vertailuaineistoa on viideltätoista vuodelta. Asiakkaille annettu kokonaistuottotaso on matalan korkotason aikana pääsääntöisesti ylittänyt yhtiöiden käyttämät vertailutuotot matalan korkotason takia.

Vuoden 2021 koronapandemiasta palautumista seuranneen nousun jälkeen vuosi 2022 oli finanssimarkkinoille haasteellinen. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan aiheutti osaltaan talousympäristöön merkittäviä epävarmuuksia, joiden seurauksena inflaatio ja korkotaso nousivat voimakkaasti tasolle, jollaista ei ole vuosiin nähty. Epävarmuudet näkyivät sijoitusympäristössä painaen yhtiöiden sijoitustoiminnan nettotuotot negatiivisiksi. Sijoitustoiminnan haasteista ja toimintaympäristön epävarmuuksista huolimatta vuosi oli pääasiassa yhtiöille voitollinen.

Finanssivalvonnan analyysien mukaan yhtiöiden lisäetujen jakopolitiikat vaihtelevat paljon. Yhtiöiden säästö- ja eläkevakuutuksilleen myöntämät asiakashyvitykset ovat kuluneiden viidentoista vuoden aikana laskeneet vähitellen.

Eräillä vakuutusyhtiöillä on eriytettyjä vakuutuskantoja, jotka ovat oikeutettuja muita vakuutuskantoja parempiin lisäetuihin. Näitä vakuutuskantoja käsitellään erikseen.

Jos katsotaan keskimääräisten lukujen lisäksi laskuperustekorona ylittäviä kokonaistuottoja, voidaan havaita, että näissä on eroja. Eräs yhtiö ei ole esimerkiksi antanut ryhmäeläkevakuutuskannalleen lainkaan lisäetuja.

Perustekorkoisetkin tuotteet ovat vuosien aikana olleet kannattavia, mitä on helpottanut se, että yhtiöillä on ollut mahdollisuus matalan korkosuhdanteen aikana alentaa perustekorkojaan vakuutus sopimuslain puitteissa. Finanssivalvonta on aikaisemmin julkaisemassaan kannanotossa todennut, että oikeus muuttaa vakuutusehtoja on voimassa vain niin kauan kuin korkotaso pysyy matalana, mikä yhtiöiden tulee muuttuneessa tilanteessa jatkossa ottaa huomioon.

1.5 Finanssivalvonnan arvio

Finanssivalvonnan arvio kohtuusperiaatteen toteutumisesta on seuraava:

- Yhtiöt eivät yleisesti ottaen olleet varautuneet, kun otetaan huomioon yhtiöiden osakkeenomistajilleen vuonna 2023 ja tätä edeltävinä vuosina jakamat osingot ja takuupääoman korot, jakamaan vuodelta 2022 aikaisempia vuosia korkeampia lisäetuja. Yhtiöiden jakamat lisäedut eivät ole vastanneet kaikilta osin yhtiöiden julkaisemien lisäetutavoitteiden referenssituottoja.
- Yhtiöt olivat ottaneet huomioon kohtuusperiaatteen mukaisesti kohtuullisuuden asiakkaidensa erilaisten vakuutusten kesken. Yhtiöiden tulisi kuitenkin myös arvioida tilanteita, joissa yksittäistapauksissa matala lisäetujen taso voi johtaa kohtuuttomaan lopputulokseen vakuutetun kannalta.
- Informaatiota ylijäämän jakautumisesta vakuutuksenottajien ja omistajien kesken ei ole annettu siten, että vakuutuksenottaja voisi arvioida ylijäämän jaon kohtuullisuutta.

Finanssivalvonta edellyttää, että yhtiöt lisäetuja määrätessään ottavat huomioon muuttuneen talustilanteen.

Finanssivalvonta odottaa, että henkivakuutusyhtiöt voitonjakoa ja muuttuvien palkkioiden antamista suunnitellessaan arvioivat huolellisesti pääomien tarpeen, liiketoimintamallien kestävyden sekä

toimintaan sisältyvät riskit. Finanssivalvonta muistuttaa, että tässä arviossa ei tule katsoa pelkästään vakavaraisuussuhdetta, joka on tässä markkinatilanteessa kasvanut, vaan käyttää arvioinnissa muitakin mittareita.

Lisäksi Finanssivalvonta edellyttää, että yhtiöt arvioivat, kuinka paljon yhtiön tulisi varata varoja tulevien lisäetujen maksamista varten.

2 Förverkligandet av målsättningarna för utbetalningen av tilläggsförmåner

2.1 Allmänt

Finansinspektionens utredning av skälighetsprincipen utgår från de mål som livförsäkringsbolagen offentliggör för sina tilläggsförmåner och som godkänts av deras styrelser samt på de tilläggsförmåner som bolagen beviljar i förhållande till det rådande ekonomiska läget och bolagens lönsamhet.

I försäkringsbolagslagen (521/2008) konstateras det att ”när beslut fattas om tilläggsförmåner på försäkringar för vilka det enligt försäkringsavtalen finns en rätt till eventuella tilläggsförmåner som ges på basis av det överskott som försäkringarna genererar, ska i fråga om totalbeloppet och fördelningen av de tilläggsförmåner som ges på dessa försäkringar, i skäligen omfattning beaktas beloppet av och sättet på vilket överskottet av dessa försäkringar uppkom”.

Från ingången av 2008 blev bolagen därtill skyldiga att offentliggöra skriftliga målsättningar för utbetalningen av tilläggsförmåner samt en årlig rapport om måluppfyllelsen och vid behov motiveringar till varför målen inte uppnåtts.

Närmare information om skälighetsprincipen finns i Finansinspektionens dokument ”Vad handlar skälighetsprincipen och bolagens utdelning av tilläggsförmåner om?”, som finns på finska i Finansinspektionens publikationsarkiv.

2.2 Tilläggsförmånernas totalbelopp

Hur skäligen tilläggsförmånernas totalbelopp är ska bland annat bedömas i förhållande till överskottet, utdelningen till ägarna och det allmänna ekonomiska läget.

De mål som bolagen offentliggör för sina tilläggsförmåner följer det exempel som beskrivs i motiveringarna till försäkringsbolagslagen om iakttagandet av skälighetsprincipen. Exemplet fastställer försäkringens totalavkastning och binder totalavkastningen till motsvarande riskfria marknadsränta. Lagen och motiveringarna till den har utfärdats år 2008. Försäkrings- och finansmarknaden har i betydande grad förändrats efter det: Försäkringar med garantiränta säljs just inte längre. Dessutom har bolagen placerat sina tillgångar i andra instrument än ränteinstrument. För försäkringen uppbärs även avgifter som inte syns i totalavkastningsberäkningarna enligt motiveringarna till försäkringsbolagslagen.

De mål som bolagen offentliggjort för tilläggsförmånerna är subjektiva åsikter som bolagen på förhand fastställt om vad som är skäligen. De beaktar inte bolagens resultatutveckling och solvens vid respektive tidpunkt och inte heller det allmänna ekonomiska läget. Skälighetsprincipen ska således inte bedömas enbart utifrån de mål för tilläggsförmånerna som grundar sig på den riskfria avkastningen och som bolagen offentliggjort på förhand.

Konsumentpriserna steg kraftigt genast i början av 2022 och marknadsräntorna under det andra halvåret. Konsumentpriserna steg till en betydligt högre nivå än marknadsräntorna. Ökningen av konsumentpriserna avspeglades bl.a. i arbetspensionernas indexförhöjningar, som var 6,8 procent.

I sitt tillsynsmeddelande den 9 november 2022 gjorde Finansinspektionen försäkringsbolagen uppmärksamma på att tilläggsförmånerna för 2022 ska uppskattas utifrån det förändrade ekonomiska läget. Endast Sb-Livförsäkring höjde sina tilläggsförmåner jämfört med året innan, medan de övriga bolagen höll tilläggsförmånerna på oförändrad nivå eller till och med sänkte dem något.

Bolagen har typiskt motiverat besluten om att inte höja tilläggsförmånerna 2022, såvida de överhuvudtaget motiverat dem, med att de under tidigare år beviljat tilläggsförmåner som varit större än referensavkastningarna. Såsom ovan konstateras, ska skäligheten även bedömas i förhållande till bolagets utdelning. Bolagen har inte beskrivit denna synpunkt. Dessutom har räntorna på statslån som bolagen använt som referensavkastningar varit negativa, och inte ens bankerna har tillämpat negativa räntor på sina konton. Då man beaktar avkastningen på placeringarna, har försäkringsbeståndet med beräkningsränta under flera år varit lönsam för bolagen. Lönsamheten har förbättrats av att också det kapital som solvenskravet binder har frigjorts i takt med att beståndet minskat.

Till livförsäkringsbolagens skälighetsprincip hör även kontinuitetsprincipen, vilket innebär att bolaget ska sträva efter att garantera tilläggsförmånernas nivå även i fortsättningen. Bolagen ska även under dåliga år sträva efter att garantera tilläggsförmånerna, vilket innebär att det ska bereda sig för detta under goda år. Samma krav gäller inte vinstutdelningen till aktieägarna – dividender, återbäring av fonden för inbetalat fritt eget kapital och garantikapitalets ränta. Aktieägarnas andel begränsas av de framtida tilläggsförmåner som ska avsättas för försäkringarna. Nivån på tilläggsförmånerna ska således variera mindre än utdelningen till bolagets aktieägare/bolagets resultat.

2.3 Fördelningen av tilläggsförmåner mellan försäkringstagarna

Vid bedömningen av hur tilläggsförmånerna fördelas mellan försäkringstagarna ska bl.a. bolagets överskott och sättet på vilket överskottets uppkom tas i beaktande. På överskottet inverkar ersättningar, beräkningsräntor och de administrativa kostnaderna som uppbärs för försäkringarna. I allmänhet har bolagen uppburit större avgifter för försäkringar med högre beräkningsräntor, vilket inte beaktas i totalavkastningsberäkningen.

Enligt utredningen har bolagen inte beviljat några tilläggsförmåner alls på försäkringarna år 2022, eller så har de varit små. Förmåner har inte alls beviljats på försäkringar med en hög beräkningsränta och inte nödvändigtvis ens på gruppensionsförsäkringar med en beräkningsränta på 0 procent.

I praktiken verkar den totalavkastning som bolagen beviljat vara i genomsnitt god, men för försäkringar med de lägsta beräkningsräntorna är tilläggsförmånerna inte nödvändigtvis skäliga.

Låga tilläggsförmåner kan också vara ett problem då det gäller försäkringar som tecknats av företag. Detta gäller särskilt gruppensionsförsäkringar. Då totalavkastningen innehåller beräkningsräntan, har beräkningsräntan gagnat bolaget som tecknat försäkringen. Pensionstagaren har däremot inte fått några tilläggsförmåner ens under tiden med hög inflation. Detta gäller även pensioner som överförts från pensionsstiftelser och pensionskassor till försäkringsbolagen.

I uppfyllelsen av skälighetsprincipen kan och bör tidsperspektivet beaktas. Bolagen har allmänt bedömt att det på försäkringarna betalats överavkastning jämfört med referensavkastningarna. Uppfyllelsen av

skälighetsprincipen förutsätter att man allmänt också bedömer hur länge överavkastning fåtts, eller om sådan fåtts alls. Överavkastningen ska inte uppskattas enbart utifrån referensavkastningen.

Med andra ord, fastän bolaget verkar uppfylla skälighetsprincipen på bolagsnivå, uppfylls den inte nödvändigtvis i fråga om alla försäkringar.

2.4 Totalavkastningsanalys

Den bolagsspecifika analysen i Finansinspektionens utredning av skälighetsprincipen grundar sig i huvudsak på en bedömning av totalavkastningen. Försäkringarnas totalavkastning utgörs av det sammanlagda beloppet beräkningsränta och kundåterbäring som ges antingen i förskott eller i efterhand. Analysen ger en allmän bild av bolagens tilläggsförmånspolicyer och hur de fullföljs, men tar inte ställning till hur väl skäligheten uppfylls på avtalsnivå.

Jämförelsematerialet omfattar femton år. Totalavkastningsnivån som beviljats kunderna har under lågräntetiden i regel överstigit de jämförelseavkastningar som bolagen använt med anledning av den låga räntenivån.

År 2022 var krävande på finansmarknaden efter den marknadsstegring som följde efter återhämtningen från coronapandemin 2021. Rysslands angreppskrig mot Ukraina orsakade också betydande osäkerhet i den ekonomiska omvärlden, och som en följd av den ökade inflationen och räntenivån kraftigt till en nivå som man inte sett på flera år. Osäkerheten syntes i investeringsmiljön och tryckte ner nettoavkastningarna på bolagens placeringsverksamhet på minus. Trots utmaningarna inom placeringsverksamheten och osäkerheten i verksamhetsmiljön var året emellertid i huvudsak vinstbringande för bolagen.

Enligt Finansinspektionen analys finns det stora skillnader i policyerna för utbetalning av tilläggsförmåner mellan bolagen. De kundåterbäringar som bolagen beviljar på sina spar- och pensionsförsäkringar har successivt minskat under de senaste femton åren.

Vissa försäkringsbolag har separata försäkringsbestånd som berättigar till bättre tilläggsförmåner än andra försäkringsbestånd. Dessa försäkringsbestånd behandlas skilt för sig.

Om man förutom genomsnittliga siffror även betraktar de totalavkastningar som överstiger beräkningsräntan, kan man se att det finns skillnader. Ett bolag har till exempel inte beviljat några tilläggsförmåner alls på sitt gruppensionsförsäkringsbestånd.

Även produkter med beräkningsränta har under åren varit lönsamma, vilket har underlättats av att bolagen under konjunkturen med låga räntor haft möjlighet att sänka sina beräkningsräntor inom de ramar som lagen om försäkringsavtal tillåter. Finansinspektionen har i sina tidigare ställningstaganden konstaterat att rätten att ändra försäkringsvillkoren endast gäller så länge som räntenivån hålls på en låg nivå, vilket bolagen i fortsättningen ska beakta då läget förändras.

Följande bolag har publicerat en svenskspråkig utredning om iakttagandet av skälighetsprincipen: Aktia Livförsäkring Ab, Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv, LokalTapiola Ömsesidigt Livförsäkringsbolag, Nordea Livförsäkring Finland Ab, OP-Livförsäkrings Ab och Sb-Livförsäkring Ab.

Utöver ovan nämnda utredningar ger Finansinspektionen detaljerade motiveringar till sina bedömningar på finska i punkterna 3–5 i denna utredning. I bilaga 1 uppräknas de bolag som deltagit i utredningen

dem både på finska och på svenska och förkortningarna som använts för. I bilaga 2 uppräknas de diagram och tabeller som ansluter sig till utredningen.

Närmare information om skälighetsprincipen finns i Finansinspektionens dokument "Vad handlar iakttagandet av skälighetsprincipen och utdelningen av tilläggsförmåner i bolagen om?", som finns på Finansinspektionens webbplats.

2.5. Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen gör följande bedömning av hur väl skälighetsprincipen iakttagits:

- Då man beaktar utdelningen och räntan på garantikapitalet som bolagen betalat till sina aktieägare under år 2023 och under tidigare år, har bolagen allmänt taget inte berett sig för att betala högre tilläggsförmåner för år 2022 än under tidigare år. De tilläggsförmåner som bolagen betalat har inte till alla delar motsvarat referensavkastningarna för de mål som bolagen offentliggjort för sina tilläggsförmåner.
- Bolagen hade beaktat skäligheten mellan kundernas olika försäkringar i enlighet med skälighetsprincipen. Bolagen ska emellertid också bedöma en situation där låga tilläggsförmåner i enskilda fall kan leda till ett oskäligt slutresultat för den försäkrade.
- Information om fördelningen av överskottet mellan försäkringstagarna och ägarna har inte getts på så sätt att försäkringstagaren skulle kunna bedöma om fördelningen av överskottet är skälig.

Finansinspektionen förutsätter att bolagen beaktar det förändrade ekonomiska läget då de fastställer tilläggsförmånerna.

Finansinspektionen förväntar sig att livförsäkringsbolagen i planeringen av vinstutdelning och utbetalning av rörliga provisioner noggrant bedömer behovet av kapital, affärsverksamhetsmodellernas hållbarhet samt de risker som ingår i verksamheten. Finansinspektionen påminner bolagen om att de i utredningen inte enbart ska analysera solvensnivån, som stigit i nuvarande marknadsläge, utan även använda andra indikatorer.

Därtill förutsätter Finansinspektionen att bolagen uppskattar hur mycket de bör avsätta tillgångar för utbetalning av framtida tilläggsförmåner.

3 Selvityksen tausta

Tämä selvitys perustuu sekä tilinpäätöksen mukaisesti että henkivakuutusyhtiöiden Finanssivalvonnalle erikseen toimittamiin tietoihin vuodelta 2022. Vertailut on tehty ajanjaksolta 2008–2022.

Finanssivalvonta kerää henkivakuutusyhtiöiltä vuosittain vakuutuksia koskevaa tilastoaineistoa, jota on käytetty selvityksessä arvioitaessa kohtuusperiaatteen toteutumista. Lisäksi selvityksessä vertaillaan yhtiöiden verkkosivuillaan julkaisemia lisätujen jakamista koskevia tavoitteita sekä selvityksiä lisätujen jakamista koskevien tavoitteiden toteutumisesta.

Yhtiöiden verkkosivuilla olevia tietoja on seurattu 1.10.2023 asti.

Tässä selvityksessä julkaistaan koko vakuutusalan tietojen lisäksi myös yhtiökohtaisia tietoja. Selvityksessä ovat mukana kaikki suomalaiset henkivakuutusyhtiöt, jotka ovat taanneet jollekin vakuutuskantansa osalle jonkin minimituoton. Yksinkertaisuuden vuoksi selvityksessä käytetään vakuutusyhtiöiden virallisten nimien sijasta lyhenteitä nimistä (ks. liite 1).

4 Henkivakuutusyhtiöiden ylijäämä ja sen käyttö

4.1 Johdanto

Henkivakuutusyhtiön sijoitustoiminnan tuloksellisuus ja yhtiön vakavaraisuusasema ovat keskeisiä tekijöitä lisätujen tasoa määrättäessä. Seuraavassa on yleiskatsaus näihin tekijöihin vuosina 2008–2022 sekä koko vakuutussektorin että kohtuusperiaatteen kannalta. Lopuksi esitetään yhteenveto vakuutustoiminnan ylijäämästä ja sen käytöstä vuodelta 2022.

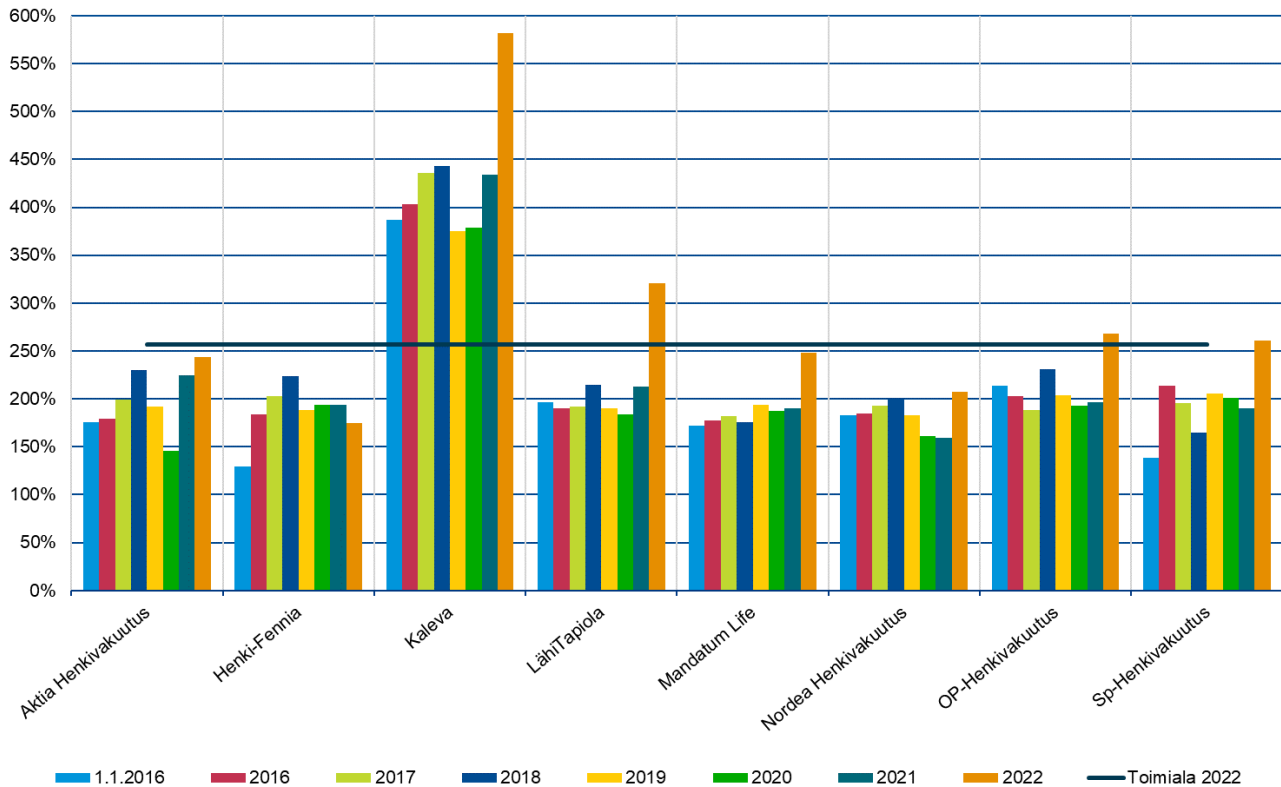
Tässä selvityksessä käsitellyt yhtiöiden lisäetuja koskevat päätökset perustuvat vuoden 2022 lopun tilanteeseen ja tietoon tuolloisista markkinoista.

4.2 Henkivakuutusyhtiöiden toimintaympäristö

Yleishavaintona voidaan todeta, että henkivakuutusyhtiöiden taloudellinen tulos ja vakavaraisuus mahdollistivat lisätujen jakamisen asiakkaille vuonna 2022.

Vakavaraisuussäntely ja vakavaraisuutta kuvaavien tunnuslukujen laskenta muuttui vuoden 2016 alusta ns. Solvenssi II -säntelyn tullessa voimaan, ja tässä raportissa kuviossa 4.1. rajoitutaan kuvaamaan vakavaraisuussuhteet vain tältä ajalta. Vuonna 2022 yhtiöiden vakavaraisuus vahvistui lukuun ottamatta Henki-Fenniaa.

Kuvio 4.1. Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuussuhteet vuosina 2016–2022

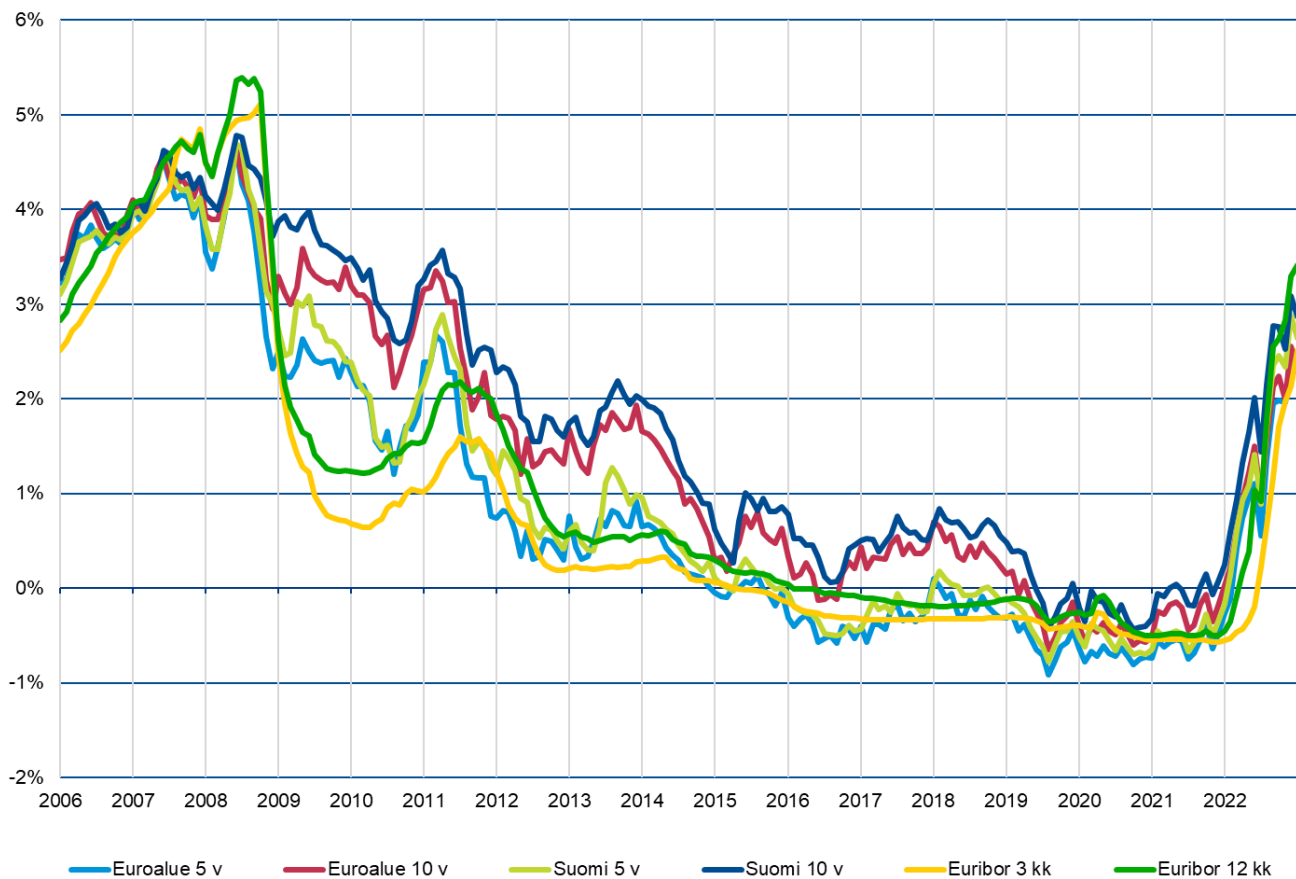

Lähde: Finanssivalvonta

Sijoitusmarkkinoiden kehitys vaikuttaa ratkaisevasti henkivakuutusyhtiöiden taloudelliseen tulokseen ja vakavaraisuuteen. Esimerkiksi korkojen muutos vaikuttaa sijoitustoiminnan tuottojen lisäksi myös vakavaraisuuteen markkinaehtoisen taseen arvojen muuttuessa. Korkojen laskiessa yhtiöiden markkinaehtoisesti laskettu vastuuvélka kasvaa. Jos yhtiö ei ole sijoitustoiminnassaan varautunut tähän korkojen laskuun, sen vakavaraisuus voi heiketä ja siten mahdollisuudet jakaa lisäetuja pienenevät. Myös korkojen voimakas nousu voi olla eräille yhtiöille ongelmallinen; korkojen nousu alentaa korkoinstrumenttien nykyarvoa ja siten heikentää sijoitustoiminnan tulosta. Kuitenkin korkojen nousu yleisesti pienentää yhtiöiden vastuuvélkaa ja parantaa yhtiön vakavaraisuutta. Osakekurssien muutoksilla on välitön vaikutus markkinaehtoisen taseen sijoitusten arvoihin ja vakavaraisuuteen.

Sekä pitkät että lyhyet korot olivat vuosina 2012–2021 matalalla tasolla. Vuoden 2022 aikana korot nousivat voimakkaasti, kuten kuviosta 4.2 on havaittavissa. Noussut korkotaso on laskenut markkinaehtoisen vastuuvélan arvoa ja siten tukenut myös vakavaraisuussuhteiden kasvua.

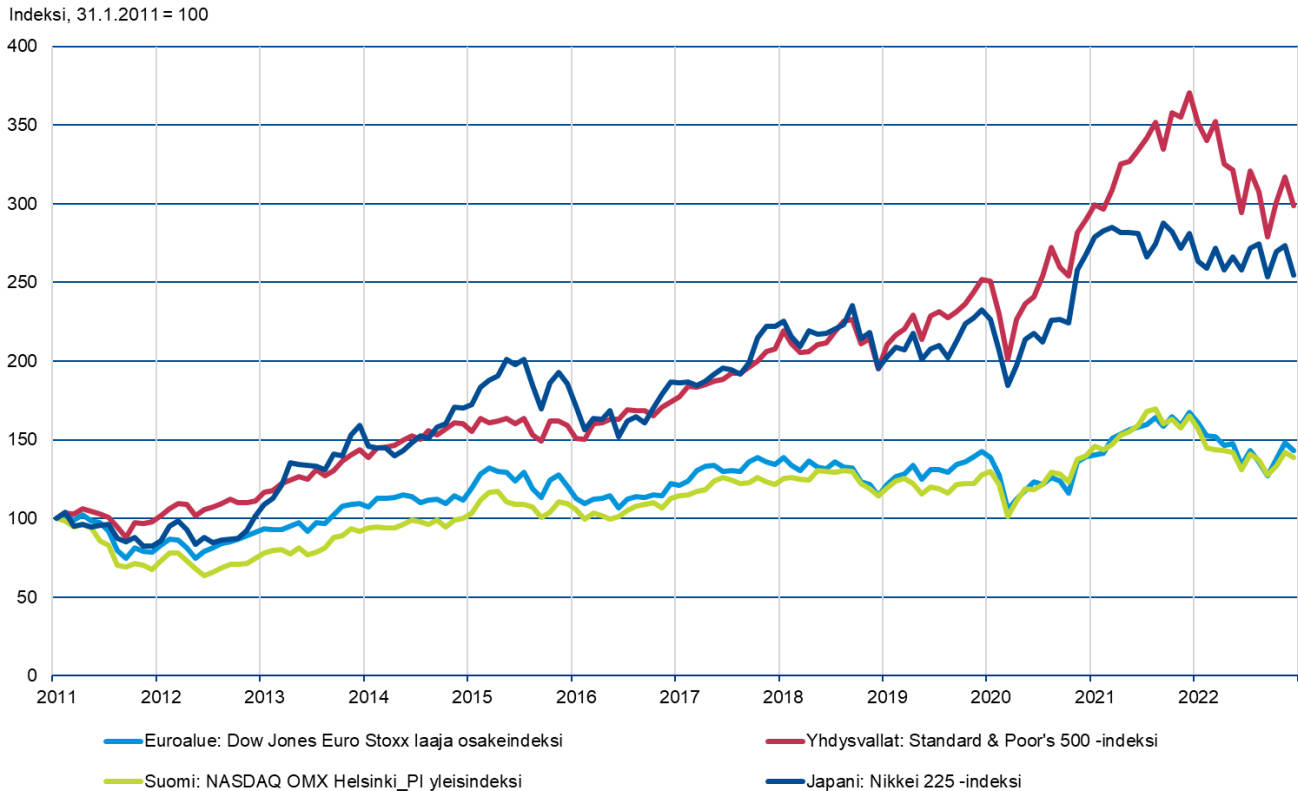
Kuvio 4.2. Euroalueen valtioiden velkakirjojen tuottoindeksi (EKP) sekä Suomen valtion obligaatioiden korot ja euriborkorot vuosina 2006–2022

Lähde: EKP ja Suomen Pankki

Suomen kansantalouden ja osakemarkkinoiden kehitys riippuu ratkaisevasti yleisestä talouskehityksestä Euroopassa. Vuonna 2022 koronapandemiaa seuranneen nousun jälkeen ja Ukrainan sodan alettua osakemarkkina kääntyi yleisesti laskuun, kuten kuviosta 4.3 on havaittavissa. Vuosina 2015–2022 Nasdaq OMX Helsinki on noussut keskimäärin noin 4,7 % vuodessa, mikä ylittää korkomarkkinoilta saadun tuottotason. Vuosina 2011–2014 tuotto oli matalampi eli noin 2,4 %, mutta samaan aikaan velkakirjojen tuotto oli kohtuullinen, kuten kuviosta 4.2 saattaa havaita.

Kuvio 4.3. Osakeindeksit euroalueella, Yhdysvalloissa ja Japanissa vuosina 2011–2022

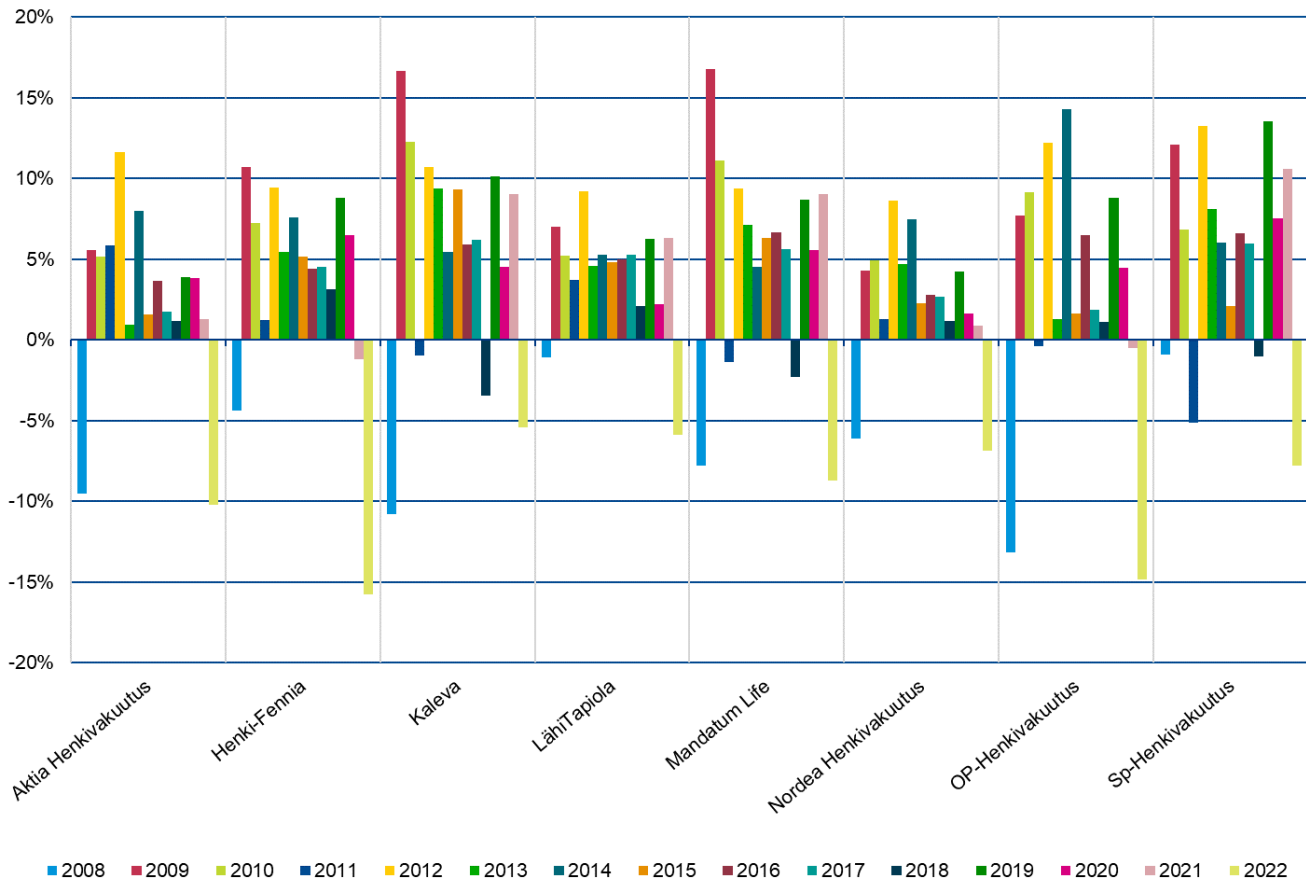
Lähde: EKP, Bloomberg ja Reuters

Pitkien korkojen nousuun liittyvä sijoitusriski realisoitui vuonna 2022. Korkojen muutokseen ylös tai alas liittyy aina riski, jonka suuruus riippuu yhtiön tasehallinnan periaatteista, mikä yhtiöiden tulee ottaa huomioon lisätujen, osingonjaon ja sijoitetun vapaan oman pääoman palautuksen ja vakavaraisuuden tasoja harkitessaan. Yhtiöt voivat suojata vastuvelkaansa liittyviä riskejään erilaisilla suojausinstrumenteilla. Yhtiöiden sijoitusstrategiaan vaikuttavat mm. yhtiöiden riskinottohalukkuus ja vakuutusyhtiöitä koskevat riskiperusteiset pääomavaatimukset.

Yhtiöiden päätökset sijoitusjakaumasta sekä vastuvelan ja sijoitusten suojauksista vaikuttavat yhtiöiden saamiin sijoitustuottoihin, joita seuraavassa kuvataan tarkemmin.

Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnassa vuosi 2022 oli toimintaympäristön epävarmuuksien vuoksi erityisen haastava, mikä näkyy myös sijoitustoiminnan nettotuotoissa kaikilla yhtiöillä (ks. kuvio 4.4). Kaikilla yhtiöillä tuotto laski selkeästi negatiiviseksi. Henkivakuutussektorin sijoitusten keskimääräinen tuotto vuonna 2022 oli -9,8 %, kun se vuonna 2021 oli 4,1 % ja vuonna 2020 4,2 %. Vuonna 2022 korkosijoitukset tuottivat keskimäärin -10,9 %, osakesijoitukset -11,4 %, kiinteistösijoitukset 4,8 % ja muut sijoitukset 2,6 %. Lisätujen jatkuvuusperiaatteen mukaisesti jaettavien lisätujen tasossa tulee huomioida jatkuvuus yksittäisistä heikommista sijoitusvuosista huolimatta.

Kuvio 4.4. Sijoitustoiminnan nettotuotto prosentti käyvin arvo in sitoutuneelle pääomalle vuosina 2008–2022

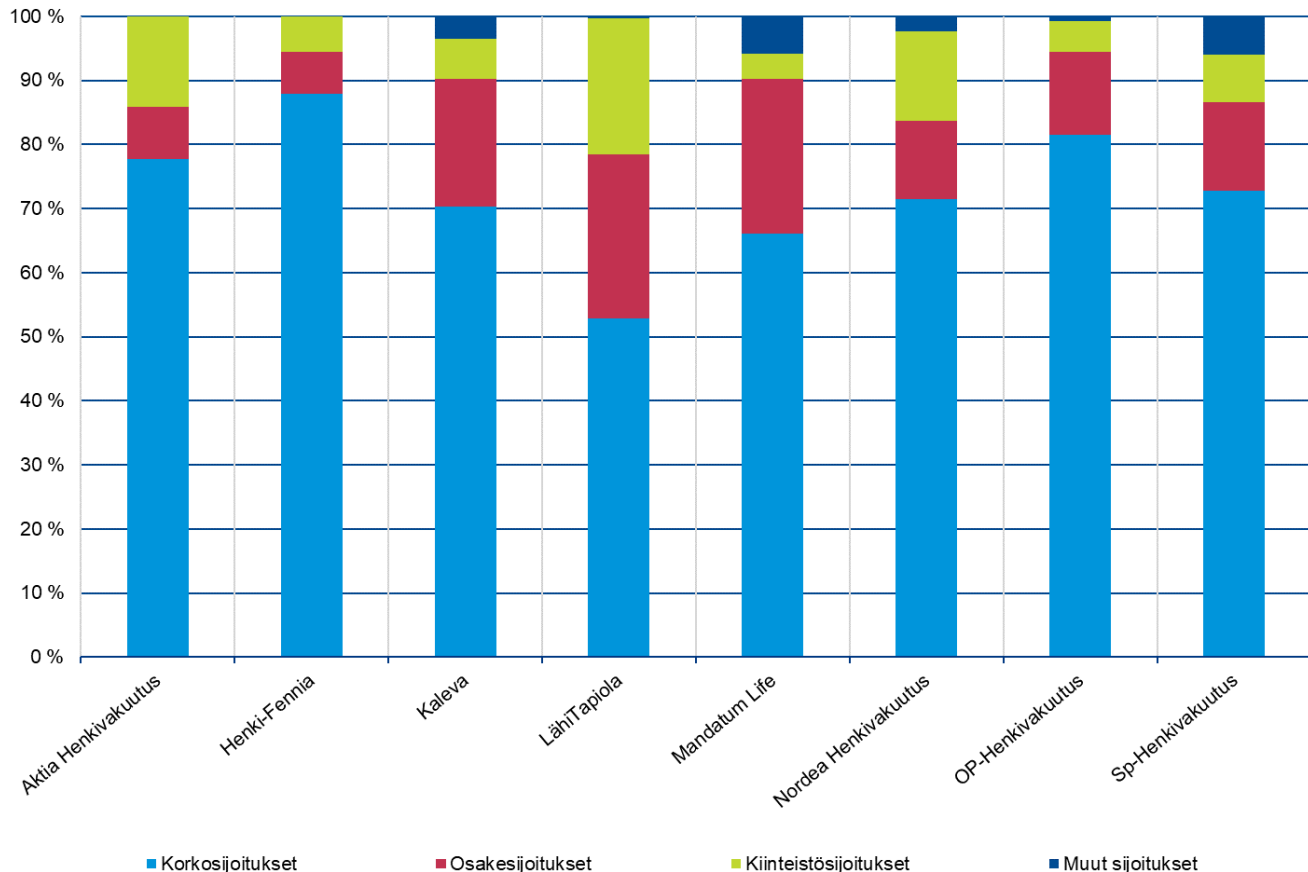

Lähde: Finanssivalvonta

Kuviosta 4.4 näkyvät selvästi markkinoiden vaihtelut eri vuosina. Vuosi 2022 oli tarkastelujaksolla selvästi vaikein sijoitusympäristö vuoden 2008 ohella.

Yhtiöiden korkoylijäämään vaikuttavat mm. sijoitusten allokaatiot sekä asiakkaille annettujen tuottotakuiden suojaus johdannaisilla. Yhtiöiden sijoitusjakaumat vaihtelevat merkittävästi. Tämä vaikuttaa yhtiöiden sijoitustuottoon. Yhtiöillä on myös erilaisia käytäntöjä, miten ja erityisesti milloin epälikvidin sijoitusomaisuuden arvomuutokset otetaan huomioon.

Kuviossa 4.5 on kuvattu yhtiöiden sijoitusjakaumat vuoden 2022 lopussa.

Kuvio 4.5. Sijoitusjakauma 31.12.2022 (käyvin arvoin)

Lähde: Finanssivalvonta

Yhtiökohtaiset erot taulukon 4.1 mukaisissa korkoylijäämissä olivat suuria vastuuvelan rakenteesta riippuen. Korkoylijäämällä tarkoitetaan sijoitusomaisuuden tuoton ja vakuutusten perustekoron kattamiseen tarvittavien varojen erotusta. Vuonna 2022 korkoylijäämä oli Aktia Henkivakuutuksella, Henki-Fenniällä ja Sp-Henkivakuutuksella negatiivinen ja muilla yhtiöillä positiivinen.

Vuoden 2022 lopussa vakuutusyhtiöillä oli edelleen laskuperustekorkoisia vakuutuksia, joissa perustekorko on jopa 3,5–4,5 %. Keskimääräinen perustekorko oli noin 3,4 %. Ottaen huomioon mm. yhtiöiden tekemät vastuuvelkaa täydentävät korkotäydennykset korkotuottoisen vastuuvelan keskimääräinen tuottovaatimus oli vuodelle 2022 noin 1,9 %. Sektorin sijoitusten tuotto -9,8 % alitti näin ollen korkotuottoisen vastuuvelan keskimääräisen tuottovaatimuksen.

Yhtiöt ovat käyttäneet referenssituottoinaan eli tuottoina, joihin lisäetutavoitteet sidotaan, viiden ja kymmenen vuoden korkoja. Näiden lisäksi kuviossa 4.2 on esitetty lyhyet kolmen kuukauden ja yhden vuoden euriborokorot. Yhtiöiden tuottotavoitteita käsitellään myöhemmin kohdassa 5.1 ja tavoitteiden toteutumista suhteessa korkoihin kohdassa 5.2.

Luvun 5 kuvissa on esitetty kokonaistuoton lisäksi eläketuotteiden osalta työeläkeindeksin vuotuinen muutos ja säästövakuutusten osalta kuluttajahintaindeksin muutos. Kuluttajahinnat nousivat 9,1 %

vuonna 2022 ja työeläkkeet 6,8 %. Edellisiä vuosia nopeampi nousu on laskenut vakuutusentottajien vakuutuksilleen saamaa reaaliuottoa (ks. kuvio 4.6 ja taulukko 4.5).

Jos kokonaistuottoja puolestaan verrataan markkinoilta saatavaan korkotuottoon, yhtiöiden vakuutuksilleen antamat kokonaistuotot ylittivät markkinoilta saadun korkotuoton korkeimpien laskuperustekorkojen osalta, mutta vastaavasti alittivat alempien laskuperustekorkojen osalta (ks. kuvio 4.2 ja taulukko 4.5).

Kuvio 4.6. Kuluttajahinta- ja työeläkeindeksien muutokset vuosina 2015–2022

Lähde: Tilastokeskus ja Eläketurvakeskus

4.3 Eriytetyt vakuutuskannat

OP-Henkivakuutuksella, Mandatum Lifella ja Kalevalla on nk. eriytettyjä vakuutuskantoja.

OP-Henkivakuutuksen ja Mandatum Lifen eriytettyjen vakuutuskantojen lisäedut perustuvat sijoituskantaan, joka on eriytetty muiden vakuutusten sijoituksista. Näiden yhtiöiden oikeutta käyttää eriytettyjen vakuutuskantojen sijoitusten tuottoa muuhun kuin kyseisen vakuutuskannan hyväksi on rajoitettu.

OP-Henkivakuutuksen ja Mandatum Lifen eriytettyt kannat ovat syntyneet vakuutuskantojen luovutuksessa Keskinäinen Vakuutusyhtiö Suomesta. Ryhmäeläkevakuutuskanta siirrettiin vuonna 2014 Mandatum Lifeen sekä säästöhenkivakuutuskanta vuonna 2015 ja yksilöllisten eläkevakuutusten kanta vuonna 2016 OP-Henkivakuutukseen.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Suomi sopi em. kannanluovutusten yhteydessä, että sekä Mandatum Lifeen että OP-Henkivakuutukseen siirrettyjen vakuutuskantojen vakuutuksenottajat ja edunsaajat ovat oikeutettuja erikseen määriteltyihin lisäetuihin. Kannanluovutuksen yhteydessä nämä lisäedut on täysin katettu, eivätkä vastaanottavan yhtiön omat lisäetupäätökset vaikuta niihin. Näin ollen eriytettyjen kantojen tuottoja ei tässä selvityksessä oteta huomioon, ellei tästä ole erikseen mainittu.

Kaleva on erikoistunut ryhmähenkivakuutukseen. Lisäksi se hoitaa ennen vuotta 1997 otettuja riski- ja säästöhenkivakuutuksia. Säästövakuutukset ovat oikeutettuja erityiseen vakuutuksen päätyttyä määräytyvään ylimääräiseen lisäetuun, ja vakuutuskanta on eriytetty ryhmähenkivakuutuskannasta. Kaleva ei enää myy uusia säästövakuutuksia.

Yleisesti voidaan todeta, että vakuutuskantojen ja näitä kattavien sijoitusten eriyttäminen on kohtuusperiaatteen mukaista, koska tällöin voidaan tarkemmin ottaa huomioon vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja muodostumistapa.

Koska eriytettyjen vakuutuskantojen lisäedut poikkeavat muiden vakuutuskantojen lisäeduista, selvityksessä esitetään tietoja pääsääntöisesti ilman eriytettyjä vakuutuskantoja mutta eräissä tapauksissa erikseen myös eriytettyjen vakuutuskantojen kanssa.

Eriytetyt vakuutus- ja sijoituskannat on esitetty tässä selvityksessä seuraavasti:

- Taulukossa 4.1 eriytetyt vakuutuskannat on otettu huomioon.
- Taulukossa 4.3 ei ole otettu huomioon eriytettyjä vakuutuskantoja.
- Taulukossa 4.4 eriytetyt vakuutuskannat on otettu huomioon.
- Taulukossa 4.5 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Suomesta siirrettyjen vakuutuskantojen tiedot on eritelty.
- Kohdan 5.2 vertailuissa ei ole otettu huomioon eriytettyjen vakuutuskantojen tuottoja.

4.4 Yhtiökohtaiset analyysit

Seuraavassa esitetään tilastoja vuoden 2022 tilinpäätöstiedoista ja eräitä yhteenvetoja vuosilta 2008–2022. Henkivakuutusyhtiön ylijäämän muodostumista on kuvattu tarkemmin Finanssivalvonnan julkaiseman dokumentin ”Mistä kohtuusperiaatteessa ja yhtiöiden lisäetujen jakamisessa on kysymys?” kohdassa 6.

Selvitys koskee olemassa olevaa vakuutuskantaa. Uusia vakuutuksia on myönnetty vähän ja vain ryhmäeläkevakuutuksia eikä niitä välttämättä myönnetä samoin ehdoin kuin olemassa olevaan vakuutuskantaan kuuluvia vakuutussopimuksia on myönnetty. Lisäksi yksittäinen vakuutussopimus voi poiketa summatason luvuista, joita selvityksessä on esitetty.

Tilinpäätöstiedoissa on esitetty ylijäämän lähteet ja sen käyttö.

Tilastoaineisto on selvityksen tausta-aineistoa, ja se pohjautuu tilinpäätöslukuihin sekä Finanssivalvonnalle toimitettuihin raportteihin. Tilastoaineisto koskee yhtiötä summatasolla, joten siinä on mukana myös niiden vakuutuslajien vakuutustekninen tulos, jotka eivät ole oikeutettuja lisäetuihin. Joillakin yhtiöillä vakuutuskannan rakenne on sellainen, että merkittävä osa riski- tai liikekustannusylijästä muodostuu vakuutuksista, jotka eivät ole oikeutettuja lisäetuihin (vrt. taulukon 4.4 rivi ”Osuus tilinpäätöksen vastuvelasta”). Lisäksi yhtiöillä on erilaisia puskureita ja niiden kartuttamista ja purkamista koskevia käytäntöjä, jotka vaikeuttavat tulosten tulkintaa ja vertailua.

Vuoden 2022 tilastoaineistosta on koottu yhtiökohtainen taulukko 4.1.

Osakeyhtiöissä voitonjaolla osakkaille on iso merkitys yhtiön kykyyn myöntää lisäetuja. Voitonjaolla tarkoitetaan tässä yhteydessä sekä osingonjakoa että sijoitetun vapaan oman pääoman palautusta. Taulukossa 4.2 on osakeyhtiöiden voitonjako suhteessa voitonjakokelpoisiin varoihin. Laskelmassa on otettu huomioon myös mahdolliset kalenterivuoden aikana maksetut lisäosingot. Eräät yhtiöt maksavat lopulliset osinkonsa vasta vuoden lopussa, joten vuodelta 2022 maksetut osingot tarkentuvat vuoden myöhässä.

Vuonna 2022 vakuutusyhtiöt myönsivät sekä ehdottomia että ehdollisia lisäetuja ja asiakashyvityksiä. Näiden osuus koko ylijäämästä vaihtelee suuresti yhtiöittäin.

Vakuutusten kokonaistuotto, siten kuin se usein määritellään, muodostuu laskuperustekoron ja etu- tai jälkikäteen annettavan asiakashyvityksen yhteismäärästä. Finanssivalvonta on käyttänyt tätä vakuutustuoton määrittelyä selvityksessään.

Taulukossa 4.3 on esitetty keskimääräiset laskuperustekorkoisten vakuutusten kokonaistuottoprosentit vuosille 2008–2022 sekä keskiarvo mainituille vuosille. Taulukon kokonaistuottoprosentit on painotettu vakuutuskannan koolla.

Finanssivalvonta ei ole arvioinut todellista asiakkaan saamaa kokonaistuottoa, koska siihen vaikuttavat erilaiset vakuutuskohtaiset kulukomponentit ovat vaihdelleet eri aikoina ja eri vakuutuslajeissa huomattavasti eikä sen arviointia ole tässä selvityksessä mahdollista tehdä.

Taulukossa 4.4 on kuvattu ylijäämään oikeutettujen vakuutusten suhteelliset osuudet vastuuvielasta laskuperustekoroittain vuonna 2022 ja taulukossa 4.5 kokonaistuotot. Kalevan säästövakuutukset ovat oikeutettuja erityiseen vakuutuksen päätyttyä määräytyvään ylimääräiseen lisäetuuun.

Taulukon 4.5 mukaan vuonna 2022 Mandatum Lifen ja Nordea Henkivakuutuksen eräät nollakorkoiset vakuutukset ovat saaneet alle 1 %:n suuruiset asiakashyvitykset. Taulukossa 4.5 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Suomesta siirrettyjen vakuutuskantojen tiedot on eritelty. Näiden vakuutusten lisäedut on määritelty kannanluovutus sopimuksella eivätkä yhtiön omat lisäetupäätökset vaikuta lukuihin. Luvussa 4.3. on käsitelty eriytettyjä vakuutuskantoja.

Taulukko 4.1. Vuoden 2022 ylijäämä ja sen käyttö

Muokattu tuloslaskelma (1 000 euroa)	Aktia Henki-vakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henki-vakuutus	OP-Henki-vakuutus **	Sp-Henki-vakuutus	Yhteensä
Vakuustekninen laskelma									
Vakuustoitintaan liittyvä ylijäämä									
Korkoylijäämä	-13 441	-5 323	53 299	25 578	68 997	4 727	8 470	-1 829	140 478
Riskiylijäämä	7 395	10 043	13 199	41 852	44 435	10 804	40 739	3 823	172 290
Liiketoimintaylijäämä	201	4 565	5 048	3 061	25 381	151 411	28 167	-461	217 373
Muu ylijäämä	0	0	0	2 554	10 610	0	0	0	13 164
Yhteensä	-5 845	9 284	71 547	73 046	149 423	166 942	77 376	1 533	543 305
Vakuustoitintaan liittyvän ylijäämän käyttö									
Myönnetetyt ehdottomat lisäedut ja asiakashyötykset	-465	-951	-4 278	0	-12 313	-1 920	-2 828	-256	-23 011
Myönnetetyt ehdolliset lisäedut ja asiakashyötykset	0	-479	-188 547	-10 267	-5 486	0	0	-485	-205 264
Vastuuvalkamuutokset (ilman tasotusvastuuta)	6 520	405	271 086	7 389	-7 035	29 570	79 432	741	388 108
Tasotusvastuun muutokset	1 200	0	0	10 274	0	0	0	0	11 474
Muu käyttö	-609	-1 385	-116	-1 548	4 386	-685	-7 841	-1 397	-9 195
Yhteensä	6 646	-2 409	78 144	5 848	-20 449	26 965	68 763	-1 397	162 112
Vakuustoitinnan ylijäämän ja sen käytön erotus									
Muita vakuustekniseen tulokseen kuuluvia erä	801	6 875	149 692	78 894	128 974	193 907	146 139	136	705 417
Oman pääomalle kohdistettu osuus sijoitustoiminnan nettotulosta									
Oman pääomalle kohdistettu osuus sijoitustoiminnan nettotulosta	-2 916	-623	0	2 177	16 614	1 806	0	-2 119	14 940
Muut erät	1	685	-2 657	-9 362	-19 126	-25 989	0	31	-56 418
Vakuustekninen tulos	-2 114	6 937	147 035	71 709	126 462	169 725	146 139	-1 953	663 939
Verot	-4 546	-518	-372	-15 837	-27 167	-34 379	0	-9	-82 828
Muut erät	0	-198	202	-374	1 001	4 378	0	390	5 397
Tilikauden voitto	-6 660	6 221	146 864	55 498	100 295	139 723	146 139	-1 572	586 509

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

** Sisältää Suomi-yhtiöstä siirtyneet eriytyvät vakuutusmaksut.

Lähde: Finanssivalvonta

Taulukko 4.2. Osakeyhtiöiden osingonjako ja sijoitetun vapaan oman pääoman palautus suhteessa voitonjakokelpoisiin varoihin

	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Mandatum Life	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus
2010	-	-	-	8,1 %	7,8 %
2011	-	-	40,4 %	-	13,8 %
2012	5,6 %	-	-	-	7,7 %
2013	66,6 %	-	17,8 %	40,6 %	37,8 %
2014	-	6,7 %	17,7 %	42,9 %	83,4 %
2015	-	-	17,2 %	96,9 %	37,7 %
2016	-	2,4 %	20,9 %	97,6 %	62,6 %
2017	-	2,0 %	46,2 %	49,6 %	89,1 %
2018	-	6,3 %	23,5 %	43,4 %	50,2 %
2019	-	9,5 %	-	41,1 %	-
2020	-	3,1 %	42,5 %	19,6 %	-
2021	19,3 %	13,5 %	22,5 %	33,1 %	5,2 %
2022	66,6 %	14,9 %	23,1 %	-	8,0 %

Lähde: Finanssivalvonta

Taulukko 4.3. Keskimääräinen laskuperustekorkoisten vakuutusten kokonaistuottoprosentti

	Aktia Henkivakuutus	Henki- Fennia	Kaleva *	Lähi- Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henki- vakuutus **	Sp- Henkivakuutus
2008	4,0 %	4,7 %	4,5 %	4,4 %	4,5 %	4,1 %	3,8 %	3,7 %
2009	4,1 %	4,1 %	5,0 %	4,3 %	4,3 %	3,4 %	3,5 %	3,1 %
2010	3,9 %	4,1 %	4,5 %	4,1 %	3,9 %	3,4 %	3,6 %	2,7 %
2011	3,9 %	4,1 %	4,5 %	4,2 %	4,0 %	3,1 %	3,5 %	2,3 %
2012	3,9 %	3,8 %	4,5 %	4,1 %	3,9 %	2,9 %	3,4 %	2,0 %
2013	3,9 %	3,8 %	4,5 %	4,1 %	3,9 %	2,9 %	3,5 %	2,1 %
2014	3,9 %	3,7 %	4,5 %	4,0 %	3,7 %	3,2 %	3,4 %	2,2 %
2015	3,9 %	3,7 %	4,5 %	3,9 %	3,7 %	3,2 %	3,4 %	1,9 %
2016	3,9 %	3,6 %	4,5 %	3,8 %	3,7 %	3,1 %	3,4 %	1,4 %
2017	3,8 %	3,4 %	4,5 %	3,8 %	3,5 %	3,3 %	3,3 %	1,8 %
2018	3,8 %	3,3 %	4,5 %	3,7 %	3,5 %	3,3 %	3,3 %	1,8 %
2019	3,7 %	3,3 %	4,5 %	3,4 %	3,5 %	3,3 %	3,3 %	1,4 %
2020	3,7 %	3,2 %	4,5 %	3,2 %	3,4 %	3,4 %	3,2 %	1,4 %
2021	3,7 %	3,1 %	4,5 %	3,1 %	3,4 %	3,4 %	3,2 %	1,5 %
2022	3,6 %	3,1 %	4,5 %	3,1 %	3,3 %	3,5 %	3,2 %	1,8 %
Keskiarvo	3,8 %	3,7 %	4,5 %	3,8 %	3,7 %	3,3 %	3,4 %	2,1 %

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

** Ei sisällä Suomi-yhtiöstä siirtyneitä eriytettyjä vakuutuskaantoja.

Lähde: Finanssivalvonta

Taulukko 4.4. Laskuperustekorkoisten vakuutusten suhteelliset osuudet vastuuelasta vuonna 2022 (%)

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset säästövakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki- Fennia	Kaleva *	Lähi- Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henki- vakuutus **	Sp- Henkivakuutus
4,50 %	6,1 %	5,6 %	100,0 %	23,1 %	41,6 %	68,5 %	61,1 %	-
3,50 %	31,7 %	25,6 %	-	5,0 %	46,4 %	4,3 %	29,3 %	3,7 %
2,50 %	62,2 %	30,6 %	-	14,1 %	5,9 %	0,4 %	9,5 %	15,6 %
1,50 %	-	6,4 %	-	23,4 %	-	-	0,1 %	-
1,00 %	-	31,8 %	-	-	-	-	-	-
0,00 %	-	-	-	34,3 %	6,1 %	26,9 %	-	80,7 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Osuus tilinpäätöksen vastuuelasta	2,5 %	0,6 %	84,4 %	9,4 %	1,0 %	4,2 %	6,0 %	6,9 %

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset eläkevakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki- Fennia	Kaleva *	Lähi- Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henki- vakuutus **	Sp- Henkivakuutus
4,50 %	59,1 %	46,8 %	-	52,3 %	67,4 %	47,2 %	69,6 %	-
3,50 %	23,2 %	22,3 %	-	23,6 %	21,2 %	35,2 %	19,1 %	11,8 %
2,50 %	11,2 %	27,3 %	-	6,8 %	5,4 %	2,2 %	11,2 %	32,1 %
1,50 %	-	-	-	17,3 %	-	-	0,0 %	-
1,00 %	6,4 %	3,5 %	-	-	-	-	-	-
0,00 %	-	-	-	-	6,0 %	15,3 %	-	56,1 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	-	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Osuus tilinpäätöksen vastuuelasta	15,9 %	8,4 %	-	16,1 %	3,9 %	3,5 %	12,3 %	1,7 %

Ylijäämään oikeuttavat ryhmäeläkevakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki- Fennia	Kaleva *	Lähi- Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henki- vakuutus **	Sp- Henkivakuutus
4,25 %	-	-	-	17,4 %	9,8 %	-	-	-
3,50 %	92,8 %	64,2 %	-	37,8 %	74,5 %	-	60,4 %	-
2,50 %	4,1 %	0,1 %	-	7,5 %	3,5 %	-	10,8 %	-
2,00 %	-	5,2 %	-	-	-	-	-	-
1,50 %	-	-	-	32,4 %	6,4 %	-	22,4 %	-
1,00 %	3,2 %	16,4 %	-	4,9 %	-	-	-	-
0,50 %	-	-	-	-	1,5 %	-	6,4 %	-
0,00 %	-	-	-	-	4,4 %	-	-	100,0 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	-	100,0 %	100,0 %	-	100,0 %	100,0 %
Osuus tilinpäätöksen vastuuelasta	5,6 %	11,8 %	-	12,6 %	15,4 %	-	8,0 %	0,2 %

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

** Sisältää Suomi-yhtiöstä siirtyneet eriytyvät vakuutuskaannat.

Lähde: Finanssivalvonta

Taulukko 4.5. Eräiden vakuutus tuotteiden kokonaistuottoja vuonna 2022 (%)

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset säästövakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus **	Sp-Henkivakuutus
4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 / 7,20 %	-
3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
2,50 %	2,50 %	2,50 %	-	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
1,50 %	-	1,50 %	-	1,70 %	-	-	1,50 %	-
1,00 %	-	1,00 %	-	-	-	-	-	-
0,00 %	-	-	-	1,20 %	0,00 %	0,65 %	-	1,50 %

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset eläkevakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus **	Sp-Henkivakuutus
4,50 %	4,50 %	4,50 %	-	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 / 7,20 %	-
3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
2,50 %	2,50 %	2,50 %	-	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
1,50 %	-	-	-	1,70 %	-	-	2,00 %	-
1,00 %	1,00 %	1,20 %	-	-	-	-	-	-
0,00 %	-	-	-	-	0,72 %	0,95 %	-	1,75 %

Ylijäämään oikeuttavat ryhmäeläkevakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Lähi-Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus **	Sp-Henkivakuutus
4,25 %	-	-	-	4,25 %	4,25 %	-	-	-
3,50 %	3,50 %	3,50 %	-	3,50 %	3,50 / 4,50 %	-	3,50 %	-
2,50 %	2,50 %	2,50 %	-	2,50 %	2,50 / 3,50 %	-	2,50 %	-
2,00 %	-	2,00 %	-	-	-	-	-	-
1,50 %	-	-	-	1,78 %	1,50 %	-	2,00 %	-
1,00 %	2,00 %	1,20 %	-	1,70 %	-	-	-	-
0,50 %	-	-	-	-	0,50 %	-	2,00 %	-
0,00 %	-	1,20 %	-	-	0,00 %	-	-	1,75 %

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.
 ** Ei sisällä Suomi-yhtiöstä siirrettyjä eriytettyjä vakuutuskantoja / Suomi-yhtiöstä siirryneet eriytetty vakuutuskannat.

Lähde: Finanssivalvonta

5 Analyysi lisäetujen jakamista koskevista tavoitteista ja näiden toteutumisesta

5.1 Yleistä yhtiöiden kohtuusperiaateselvityksistä

Vakuutusyhtiölaissa edellytetään lisäetutavoitteiden määrittelyä. Lain tarkoituksena on ollut konkretisoida yhtiöiden lupauksia tulevista lisäeduista. Vaikka kyseessä on vain tavoite, tavoitteen tulee olla realistinen ja perustua yhtiön näkemykseen tulevista asiakashyvityksistä. Kohtuusperiaatteen mukainen lisäetu voi myös ylittää etukäteen määritellyn tavoitteen.

Konkreettisissa kokonaistuottotavoitteissa yhtiöt viittaavat viiden tai kymmenen vuoden joukkovelkakirjalainojen tuottoon tai 12 kuukauden euriborkorkoon (vrt. kuvio 4.2). Tämä referenssikorko vaihtelee yhtiöittäin.

Jos referenssituotona käytetään joukkovelkakirjojen tuottoja, referenssituotto voi heilahdella vuosittain huomattavasti pitkän aikavälin keskiarvonsa ympärillä sekä sisältää myös pitkiä syklejä. Lisäetutavoitteen toteutumisen arvioinnissa (kohta 5.2) tämä on syytä ottaa huomioon.

Vakuutusyhtiölain mukaan vakuutusyhtiön on vuosittain julkaistava verkkopalvelussaan ja tilinpäätöksessään selvitys siitä, miten yhtiön asettamat ja julkaisemat lisäetutavoitteet ovat toteutuneet. Lain tavoitteena on suojata asiakasta, jotta jo tarjousvaiheessa kuvattu tuottotavoite toteutuisi käytännössä. Näin ollen yhtiöllä tulee olla perustelut, jos tästä tavoitteesta poiketaan. Vakavaraisuusaseman merkittävä heikkeneminen saattaa olla tällainen perusteltu syy jättää lisäetuja jakamatta ja siten muuttaa tavoitetta.

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan lisäetutavoitteissa jakotavoitteissa tulisi kuvata vakuutusyhtiölain perustelujen mukaisesti myös jako asiakkaiden ja omistajien kesken, samoin kuin se, miten tämä jako on toteutunut. Asia koskee erityisesti niitä yhtiöitä, jotka ovat jakaneet tai aikovat jakaa

huomattavia osinkoja yhtiöstä. Finanssivalvonta toteaa, että jos informaatiota osingonjaosta onkin ehkä annettu, sitä ei ole annettu siten, että vakuutusnottaja voisi arvioida, onko ylijäämän jakautuminen vakuutusnottajien ja omistajien kesken kohtuullinen.

Yhtiöt ovat yleensä todenneet, että ylijäämän jakotavoitteet asiakkaille ja asiakkaiden kesken eivät sido yhtiötä.

Seuraavassa on esitetty yhteenveto säästö- ja eläkevakuutuksille annettavien lisäetujen tavoitteista ja yhtiön antamista selvityksistä tavoitteiden toteutumisesta. Kun useimmat yhtiöt eivät nostaneet vuonna 2022 vakuutusten, joissa on matalat perustekorot, lisäetuja, tämän vuoden selvityksessä arvioitiin erityisesti sitä, miten yhtiöt ovat tätä perustelleet.

Toteutumisen arviointi/säästö- ja eläkevakuutus

Aktia Henkivakuutus

Tavoite

"... pitkän aikavälin tavoitteena on antaa lisäetuihin oikeutetuille vakuutuksille kokonaistuotto, joka on verrattavissa Suomen valtion joukkovelkakirjalainojen tuottoon. ... Yhtiön tavoitteena on, että korkotuottoisten eläkevakuutus säästöjen kokonaistuotto on korkeampi kuin Suomen valtion kymmenvuotisten joukkovelkakirjalainojen tuotto ja että korkotuottoisten säästövakuutusten säästöjen tuotto on samalla tasolla kuin Suomen valtion viisivuotisten joukkovelkakirjalainojen tuotto."

Selvityksen sisältö

Yhtiö ei esitä muita suoranaisia perusteluja lisäetujen tasolle kuin sen, että koska lisäetujen osalta yhtiön tavoite on pitkän tähtäimen tavoite, asiakashyvitysten tasoa tulisi arvioida pidemmällä aikavälillä.

Aktia Henkivakuutus on tallettanut selvityksensä 11 vuodelta. Aktia on kuvannut vuoden 2022 sijoitusympäristöä ja todennut sijoitusvuoden olleen vaikea tarjoten lähes poikkeuksetta negatiivisia sijoitustuottoja. Viimeisimmät asiakashyvitykset on kuvattu sekä keskimääräinen kokonaistuotto viiden vuoden ajanjaksolta. Referenssituottona vertailussa on ollut sekä viiden vuoden että kymmenen vuoden joukkovelkakirjalaina.

Henki-Fennia

Tavoite

"... tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutettujen vakuutusten vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä vähintään tuotto, joka vastaa lyhyiden sijoitusten osalta 12 kk euriborkoron ja pitempiä aikaisten sijoitusten osalta Saksan valtion 10 vuoden joukkovelkakirjalainojen antamaa tuottoa. ... Annettava tuotto määräytyy yhtiön sijoitusten pitkäaikaisen nettotuoton perusteella. ... Lisäetujen tasoa rajoittavat omistajan asettamat pääoman tuottovaatimukset sekä yhtiön vakavaraisuustavoite. ... Lisäetujen jakamisessa otetaan huomioon vakuutuksen kesto, takaisinosto-oikeus ja laskuperustekorkeus."

Selvityksen sisältö

Yhtiö perustelee lisäetujen tasoaan seuraavasti: "Pitkään jatkuneen alhaisen korkotason johdosta lisäetujen taso on ollut matala viime vuosina. Henki-Fennian hyvittämät kokonaiskorot eivät ylittäneet kaikkien vakuutuslajien ja laskuperustekorkojen osalta vähimmäistuottotavoitteita vuonna 2022. Kuitenkin pitkällä aikavälillä tarkasteltuna, Henki-Fennian hyvittämä kokonaiskorkeus on ylittänyt vakuutussäästöille asetetun vähimmäistuottotavoitteen." Lisäksi yhtiö mainitsee, että "vanhojen

sopimusten kokonaiskorot ovat pääasiassa vähintään samalla tasolla kuin uusien sopimusten kokonaiskoroko.

Henki-Fennia on tallettanut selvityksensä 13 vuodelta. Viimeisimmässä selvityksessä yhtiö kertoo muutamia keskeisiä tilinpäätöksen tunnuslukuja sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden osalta, sekä kuvaa sijoitusympäristön muutosta ja sen vaikutuksia asiakashyvityksiin. Yhtiö on monipuolisesti kuvannut kokonaistuottoja vakuutus tuotteittain ja laskuperustekorottain sekä vertaillut tuottoja 12 kk:n ja 10 vuoden markkinakorkoihin vuodesta 2006 alkaen. Ylijäämän jaosta vakuutuksenottajien ja omistajien kesken yhtiö on todennut, että se maksaa tuloksestaan osinkoa.

Kaleva

Tavoite

”... tavoite on jakaa vakuutuksille lisäetuna niiden tuottamaa ylijäämää mahdollisimman oikeudenmukaisesti, ... lisäedut muodostuvat kahdesta osasta, vuotuisesta asiakashyvityksestä ja vakuutuksen päätyttyä määräytyvästä ylimääräisestä lisäedusta. ... yhtiöllä on merkittävästi säästövakuutuksiin liittyvää ylimääräistä varallisuutta. ... Tämän ylijäämän palauttamiseksi on vuosittain annettavien asiakashyvitysten rinnalle kehitetty laskuperustekorollisten säästöjen vastuun päätyttyä määräytyvä lisäetu, ns. terminaalibonus.”

Selvityksen sisältö

Yhtiön perustekorkoiset vakuutukset ovat oikeutettuja nk. terminaalibonus, joten lisäetujen kokonaismäärää ei ole tarve perustella.

Kaleva esittää verkkosivuillaan viimeisimmän selvityksensä. Yhtiö esittää tilinpäätöksen tunnuslukuihin perustuvia tavoitteiden toteutumista kuvaavia lukuja vuodesta 2003 alkaen, sekä sijoitustoiminnan tuottoja ja kokonaisasiakashyvityksiä vuodesta 1993 alkaen. Selvityksessä on kuvattu viimeisen vuoden asiakashyvytys sekä vakuutuksiin liittyvän lisäedun laskentaperiaatteet.

LähiTapiola

Tavoite

”... tavoitteena on antaa ylijäämän jakoon oikeutetuille vakuutussäästöille pitkällä aikavälillä ennen kuluja ja veroja kokonaistuotto, joka eläkevakuutuksessa ylittää euroalueen valtioiden pitkien, vähintään 10-vuotisten joukkovelkakirjalainojen korkotason ja säästöhenkivakuutuksessa vastaavasti 5-vuotisten valtionlainojen korkotason.”

Selvityksen sisältö

Yhtiö perustelee lisäetujen tasoaan seuraavasti: ”Yhtiön lisäetutavoite on luonteeltaan pitkän aikavälin tavoite, eli sen toteutumista tulee tarkastella useamman vuoden aikavälillä. Yksittäisinä vuosina yhtiö voi jäädä tavoitteiden alle.” Tämän takia yhtiö tarkastelee tavoitteen toteutumista vuosina 2013–2022. Vuoden 2022 osalta yhtiö toteaa. ”Yhtiö kykeni maksamaan kaikille sopimusryhmille lisäetutavoitteen mukaista kokonaiskorokoa pl. rahastoivat Omavara-riskivakuutus sopimukset johtuen vuoden 2022 korkeasta inflaatiosta. Tavoitteen saavuttamatta jääminen on vaikuttanut 2,4 M€ annettujen lisäetujen määrää alentavasti. Vuosina 2013–2022 maksetut kokonaiskorot ovat kaikissa eläke- ja säästövakuutusten sopimusryhmissä ylittäneet lisäetutavoitteen.”

LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö on tallettanut selvityksensä 11 vuodelta. Yhtiö käsittelee lyhyesti vakavaraisuusasemaa sekä vuoden tulosta. Kokonaistuotto on kuvattu viimeiseltä vuodelta vakuutuslajeittain ja laskuperustekorottain. Lisäksi kokonaistuotto on kuvattu tuotteittain kymmenen

vuoden ajalta käyttäen referenssituottona Euroopan keskuspankin julkaisemaa euroalueen valtioiden velkakirjojen tuottoindeksiä, säästövakuutuksessa viidelle ja eläkevakuutuksessa kymmenelle vuodelle. Yhtiö myös antaa lyhyen selvityksen tulevien lisäetujen varauksen käytöstä.

Mandatum Life

Tavoite

”... tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka on vähintään kunakin hetkenä matalariskisimpinä pidettävien pitkien korkosijoitusten korkotason mukainen. Tämän hetken tulkinnan mukaisesti Saksan valtion joukkovelkakirjalainat olisivat lähimpänä riskitöntä pitkää korkosijoitusta. Toistaiseksi kuitenkin Mandatum Lifen tavoitetasona on säästövakuutusten osalta 5 vuoden ja eläkevakuutusten osalta 10 vuoden Suomen valtion joukkovelkakirjalainan korkotasoa vastaava tuotto.”

Eriytetyn vakuutuskannan osalta yhtiö on kuvannut kannanluovutussovimuksessa sovitun voitonjakopolitiikan.

Selvityksen sisältö

Yhtiö perustelee lisäetujen tasoaan seuraavasti: ”Yhtiön julkistamasta tavoitteesta on myös hyvä huomata, että se on nimenomaan pitkän aikavälin tavoite. Tavoitteen toteutumista tai toteutumatta jäämistä ei ole täten syytä tarkastella pelkästään yhden vuoden aikahorisontilla. Tähän on syytä kiinnittää erityistä huomiota pitkään jatkuneen ja historiallisestikin matalan korkoympäristön johdosta, jossa useimmille takuutuottotasoille on hyvitetty merkittävästi pitkän aikavälin tavoitetasoa korkeampaa kokonaistuottoa.” Lisäksi yhtiö toteaa: ”Yleisen korkotason ollessa alhainen, ylitti korkeimman takuutuoton vakuutuksille hyvitetty kokonaishyvitys edelleen selkeästi pitkän aikavälin tavoitteet. Matalimpien takuutuottojen vakuutuksille hyvitetty kokonaishyvitys vuodelta 2022 alittaa vuoden 2022 keskimääräisen korkotason, mutta kun huomioidaan näiden sopimusten historiallinen kokonaishyvitys suhteessa vallinneisiin korkotasoihin, ovat nämäkin sopimukset saaneet pitkän aikavälin tavoitteen ylittävän kokonaishyvityksen.”

Ryhmäeläkkeiden osalta yhtiö toteaa erityisesti seuraavaa: ”Markkinakorot ovat voineet ylittää kokonaishyvityksen määrän yksittäisinä kuukausina, mutta koko kalenterivuosien osalta tavoite on täytynyt vuotta 2002 lukuun ottamatta. Vuoden 2002 kokonaishyvitystä pienensi samanaikaisesti ryhmäeläkkeille tehty vastuuvelan täydennys pitkäikäisyysriskiin liittyen. Yli koko tarkasteluajan 2000–2022 katsottuna kokonaishyvitys ylittää yhtiön julkistaman tavoitetason.” Säästövakuutusten yhtiö toteaa puolestaan seuraavaa: ”Vakuutusten kokonaishyvitys ylitti vuoden keskimääräisen korkotason reilusti, lukuun ottamatta vuosikorollisia säästöjä.”

Mandatum Life on tallettanut selvityksensä 15 vuodelta. Selvityksessä on käsitelty markkinaympäristöä ja vakavaraisuutta, sekä esitetty tilinpäätöksen tunnuslukuja. Lisäksi asiakashyvitykset on kuvattu monipuolisesti vakuutuslajeittain alkaen vuodesta 2000. Referenssituottona on eläkevakuutuksen osalta Suomen valtion kymmenen vuoden ja säästövakuutusten osalta viiden vuoden joukkovelkakirjalaina. Referenssituoton lisäksi Mandatum Life on esittänyt Saksan joukkovelkakirjan sekä Eonia-koronvaihtosopimuksen viiden ja kymmenen vuoden korkotasot. Asiakashyvitysten jakamisperiaatteita on erikseen perusteltu sekä mainittu, että yhtiön tavoitteiden luonteen vuoksi korkeassa korkoympäristössä korkean laskuperustekorona omaavien vakuutusten kokonaishyvitys voisi alittaa referenssituottojen tason. Osingon osalta mainitaan, että vuoden 2022 tuloksesta esitetään maksettavaksi osinkoa.

Yhtiö on myös antanut erillisen selvityksen Keskinäinen Vakuutusyhtiö Suomesta siirretyn ryhmäeläkevakuutuskannan kohtuusperiaatteen toteutumisesta.

Nordea Henkivakuutus

Tavoite

"Yhtiö pyrkii pitkällä tähtäyksellä kohtuusperiaatteen piirissä olevien, säästövaroja sisältävien vakuutusten kesken kunakin vuonna hyvitystasoon, joka vastaa Saksan valtion liikkeelle laskemien 10-vuotisten valtiolainojen korkoa normaalissa markkinatilanteessa... .. Lisäksi yhtiö pyrkii pitkällä tähtäyksellä täyttämään yhtiön omistajalle kuuluvan riskipääoman tuottovaatimuksen."

Selvityksen sisältö

Yhtiö perustelee lisätujen tasoaan seuraavasti: "Vuoden 2022 aikana suoritettujen asiakashyvitysten taso jää hiukan Saksan 10-vuotisen valtiolainan korkotasosta, joka on ollut keskimäärin 1,2 prosenttia. Varmistaakseen jatkuvuusperiaatteen toteutumisen yhtiö on varannut tulevien lisätujen vakuutusmaksuvastuuseen 3,3 miljoonaa euroa." Lisäksi yhtiö toteaa: "Kohtuusperiaatteen piirissä oleville vakuutuksille suoritettiin hiukan Saksan 10-vuotisen valtiolainan korkotasoa matalampi hyvitys, koska korkotaso nousi voimakkaasti loppuvuodesta 2022. Kun asiaa tarkastellaan pidemmällä aikavälillä ja kun huomioidaan erittäin haastavat markkinaolosuhteet, voidaan yhtiön sanoa saavuttaneen kohtuusperiaatteen jakotavoitteensa."

Nordea Henkivakuutus on tallettanut selvityksensä 11 vuodelta. Selvityksessä kuvataan toimintaympäristöä ja vastuuelan rakennetta sekä esitetään tilinpäätöksen tunnuslukuja. Kokonaistuotto eritellään viimeiseltä vuodelta tuotteittain ja laskuperustekoroittain. Lisäksi kokonaistuotot on esitetty erikseen säästöhenki- ja eläkevakuutuksille viimeisiltä 14 vuodelta verrattuna Saksan valtion kymmenen vuoden joukkovelkakirjalainoihin. Yhtiö myös toteaa, että sen vakavaraisuusasema ja edellinen tilikausi mahdollistivat osingon jakamisen.

OP-Henkivakuutus

Tavoite

"... tavoitteena on antaa vakuutussäästöille kokonaishyvitys, joka vastaa pitkällä aikavälillä vähintään matalariskisimpinä pidettävien korkosijoitusten korkotasoa. Tällä hetkellä kokonaishyvityksen tavoitteena on säästöhenkivakuutuksilla ja kapitalisaatiosopimuksilla 12 kuukauden euriborkoron, yksilöllisillä eläkevakuutuksilla ja maksuperusteisilla ryhmäeläkevakuutuksilla 5 vuoden sekä etuusperusteisilla ryhmäeläkevakuutuksilla 10 vuoden Suomen valtion joukkovelkakirjalainojen korkotaso."

Selvityksen sisältö

Yhtiö perustelee lisätujen tasoaan seuraavasti: "Vuonna 2022 säästöille annetut kokonaishyvitykset ylittivät lisätutavoitteen mukaiset vuoden keskimääräiset kokonaiskorot kaikkien sopimusryhmien osalta. Vastaava tilanne on ollut kaikkina vuosina nykyisen kohtuusperiaatteen tulkinnan aikana eli yhtiö on hyvittänyt säästöille kokonaiskorkoa, joka ylittää yhtiön pitkän aikavälin tavoitteet." Selvityksessään yhtiö vertaa kokonaishyvityksiä tavoitekorkojen keskiarvoihin, jolloin tavoitetaso ylitetään, vaikka vuoden lopun korkotaso ylittääkin kokonaishyvitysten tason.

OP-Henkivakuutus esittää verkkosivuillaan viimeisimmän selvityksensä. Selvityksessä esitetään tilinpäätöksen tunnuslukuja, sekä kuvataan korkoympäristöä. Vakuutusutuotekohtainen kokonaistuotto on esitetty laskuperustekoroittain verrattuna tavoitteiden mukaisiin referenssituottoihin. Lisäksi yhtiö mainitsee selvityksessään osingonjaon suuruuden.

Yhtiö on myös antanut erillisen selvityksen Keskinäinen Vakuutusyhtiö Suomesta siirtyneiden eläke- ja henkivakuutuskantojen kohtuusperiaatteiden toteutumisesta.

Sp-Henkivakuutus

Tavoite

"... tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka on vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan tuotto. Säästövakuutuksissa tavoitetasona on maturiteetiltaan 5 vuoden ja eläkevakuutuksissa 10 vuoden joukkovelkakirjalainojen korkotasoa vastaava tuotto."

Selvityksen sisältö

Yhtiö nosti muista yhtiöistä poiketen lisäetujaan vuonna 2022. Lisäeduistaan yhtiö toteaa seuraavaa: "Koska Sp-Henkivakuutuksen tavoitteena on ylittää tavoitteeksi asetettu viitekorko nimenomaan pitkällä aikavälillä, tulee säästövakuutuksessa tavoitteen toteutumista tarkastella kultakin viiden vuoden ajanjaksolta ja eläkevakuutuksessa ja ryhmäeläkevakuutuksessa kultakin kymmenen vuoden ajanjaksolta. Sp-Henkivakuutus on myöntänyt säästö- ja eläkevakuutuksia huhtikuusta 2007 alkaen, ryhmäeläkevakuutuksia joulukuusta 2010 alkaen, joten tavoitteiden toteutumista voidaan arvioida tavoitteen mukaisella pitkällä aikavälillä. Tarkastelu osoittaa, että Sp-Henkivakuutus on saavuttanut kaikki asettamansa tavoitteet."

Sp-henkivakuutus on tallettanut selvityksensä viideltä vuodelta. Tilinpäätöksen tunnuslukuja ei ole selvityksessä esitetty erikseen. Yhtiö esittää itse myymiensä vakuutusten ja vuonna 2008 yhtiön siirtyneiden vakuutusten kohtuusperiaatteen toteutumista eriteltynä. Kokonaistuotot on esitetty kuviona vuodesta 2007 alkaen laskuperustekoroittain erikseen säästö- ja eläkevakuutukselle, verrattuna tavoitteiden mukaisiin referenssituottoihin. Lisäksi selvityksessä esitetään tuotteittain erilliset kuvaukset kymmenen vuoden kumulatiivisesta tuotosta selvittäen tavoitteiden pitkän aikavälin toteutumista (lähestymistapa poikkeaa muista yhtiöistä, jotka vertailevat lisäetutavoitteita ja referenssituottoja vuositasolla). Yhtiö käsittelee selvityksessään myös voitonjakoa omistajien ja vakuutuksenottajien kesken todeten, että yhtiö ei ole toistaiseksi jakanut osinkoa.

Toteutumisen arviointi/riskihenkivakuutus

Aktia Henkivakuutus

Aktia Henkivakuutus ei ole kohtuusperiaateselvityksessään arvioinut riskivakuutuksia.

Henki-Fennia

Tavoite

"Riskihenkivakuutuksista syntynyttä ylijäämää jaetaan riskivakuutuksille vahinkotapahtuman yhteydessä maksettavina lisäsummina."

Selvityksen sisältö

Selvityksessä on mainittu riskivakuutuksille maksettujen lisäetujen kokonaismäärät vuosina 2021 ja 2022.

Kaleva

Tavoite

"Riskivakuutusten ylijäämää jaetaan yksilöllisissä henkivakuutuksissa korottamalla kuolintapaussummia ja/tai antamalla maksunalennuksia."

Selvityksen sisältö

Riskivakuutusten korvaussummien korotusten määrät on esitetty selvityksessä vuodesta 2003 alkaen.

LähiTapiola**Tavoite**

"Riskivakuutuksissa kohtuusperiaatetta noudatetaan siten, että riskiliikkeen ylijäämästä palautetaan asiakkaille maksunalennuksina tai riskietuuksien ilmaisina korotuksina se osa, jota ei varata riskiliikkeen heilahtelujen varalle."

Selvityksen sisältö

Selvityksessä on todettu, että riskivakuutusten korvaussummien korotusten ja maksujen alennusten suuruudet vaihtelevat vakuutuksen alkamisajankohdan, sukupuolen ja vakuutetun iän perusteella. Lisäetujen kokonaismäärät on mainittu selvityksessä summatasolla. Yhtiö mainitsee myös kasvattaneensa riskihenkivakuutuksien lisäetuja vuonna 2022.

Mandatum Life**Tavoite**

"Voitonjakoon oikeutetuissa riskivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta korotettujen korvaussummien tai maksualennusten muodossa."

Selvityksen sisältö

Selvityksessä on todettu lisäetujen kokonaismäärä kahdelta vuodelta sekä seuraavalle vuodelle vahvistetut lisäedut.

Nordea Henkivakuutus**Tavoite**

"Riskihenkivakuutuksiin kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemanvaraturvien osalta korotettujen korvaussummien muodossa."

Selvityksen sisältö

Selvityksessä mainitaan, että vuonna 2022 ei maksettu riskihenkivakuutuksiin liittyviä lisäetuja.

OP-Henkivakuutus**Tavoite**

"Riskivakuutuksissa tavoitteena on pyrkiä pitkällä aikavälillä jakamaan lisäetuja lisäeturyhmien vahinkosuhteisiin perustuen niin, että ylijäämän jaossa huomioidaan kohtuullisessa määrin kyseisten vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja muodostumistapa."

Selvityksen sisältö

Riskivakuutusten lisäetujen kokonaismäärä on esitetty kahdelta edelliseltä vuodelta.

Sp-Henkivakuutus

Tavoite

"Riskivakuutuksissa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvien osalta korotettujen korvaussummien tai maksunalennusten muodossa."

Selvityksen sisältö

Riskivakuutuksia ei käsitellä yhtiön kohtuusperiaateselvityksessä.

5.2 Finanssivalvonnan arvio kohtuus- ja jatkuvuusperiaatteen toteutumisesta

Tämän luvun kokonaistuottovertailussa kunkin yhtiön kokonaistuotto on saatu painottamalla eri vakuutuskantojen kokonaistuottoja kannan osuudella.

Vertailussa ei ole otettu huomioon Keskinäinen Vakuutusyhtiö Suomesta siirtyneiden eriytettyjen vakuutuskantojen tuottoja. Mainitut vakuutuskannat ovat oikeutettuja lisätuihin, jotka on täysin katettu, eivätkä yhtiöiden asiakashyvituspäätökset vaikuta näihin lisätuihin.

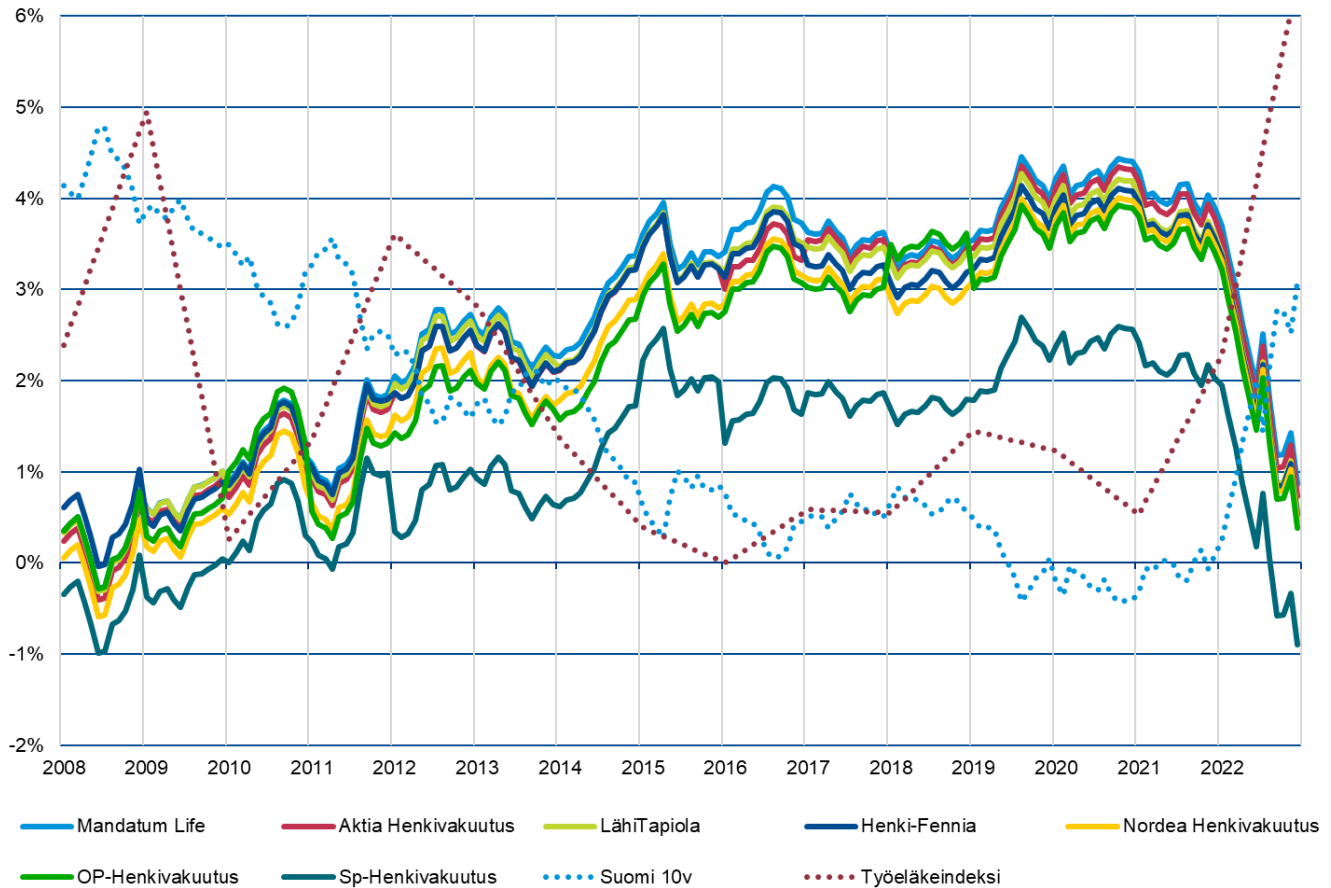
Kuvioissa on esitetty kunakin ajankohtana myös yleisesti yhtiöiden käyttämä referenssikorko, eläkevakuutusten osalta työeläkeindeksin vuotuinen muutos sekä säästöhenkivakuutusten osalta kuluttajahintaindeksin vuotuinen muutos.

Kuvioissa on esitetty kokonaistuoton ja referenssituoton erotus, joten kokonaistuotto on yli referenssituoton, jos tämä erotus on positiivinen. Finanssivalvonnan yleinen havainto on, että säästöjen kokonaistuotot ovat pääosin yli referenssituottojen. Joidenkin yhtiöiden ja tuotteiden osalta kokonaistuotto on vuoden 2022 loppupuoliskolla laskenut referenssituottojen alle.

Kuvioissa 5.1 on esitetty yksilöllisen eläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation tuoton erotus. Jotta luvuista on saatu vertailukelpoisia, vertailussa on käytetty samaa referenssituottoa riippumatta yhtiön soveltamasta referenssituotosta.

Koska yksittäisten yhtiöiden suuruusjärjestystä on eräissä tapauksissa vaikea havaita kuvioista, yhtiöt on esitetty vuoden 2022 kokonaistuoton mukaisessa laskevassa järjestyksessä kaikkien tämän luvun kuvioiden seliteteksteissä.

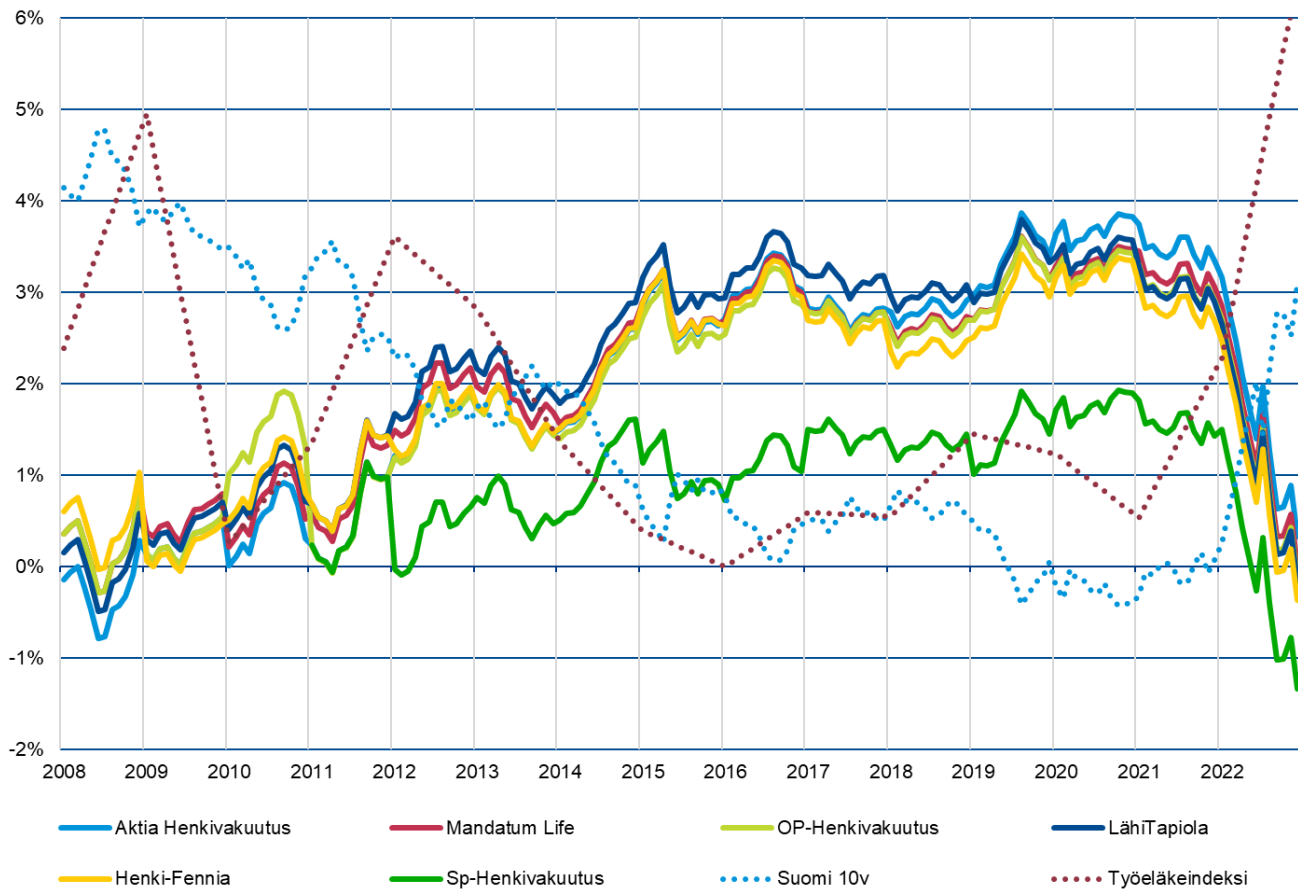
Kuvio 5.1 Yksilöllisen eläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin

Lähde: Finanssivalvonta

Ryhmäeläkevakuutuksessa tilanne on samankaltainen kuin yksilöllisessä eläkevakuutuksessa, kuten kuviosta 5.2 on havaittavissa. Ryhmäeläkevakuutuksen osalta kokonaistuotot ovat yksilöllistä eläkevakuutusta yleisemmin laskeneet referenssituoton alle.

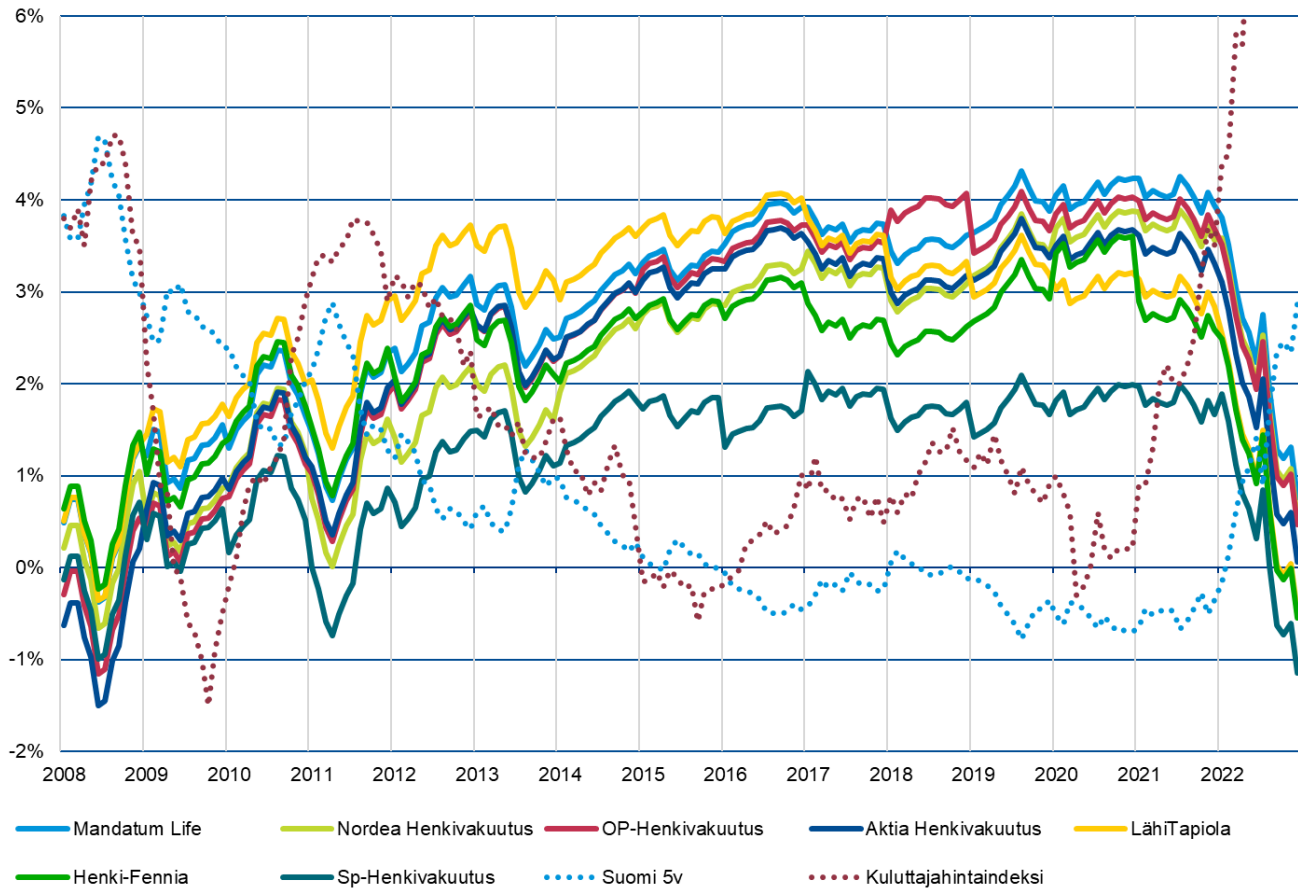
Kuvio 5.2 Ryhmäeläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin

Lähde: Finanssivalvonta

Yksilöllisessä säästövakuutuksessa vertailu on tehty 5 vuoden obligaatioiden tuottoihin, kuten yhtiötkin useimmiten tekevät. Osin sen takia, että viiden vuoden korot ovat vaihdelleet enemmän kuin eläkevakuutusten yhteydessä käytetyt 10 vuoden korot, kokonaistuottojen vaihtelu referenssituottoon on suurempaa, kuten kuvioista 5.3 havaitaan. Kalevan lukuja ei ole esitetty kuviossa.

Kuvio 5.3 Säästövakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 5 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin

Lähde: Finanssivalvonta

5.3 Yhteenveto kohtuusperiaatteen toteutumisesta

Henkivakuutustoiminta on pitkäjänteistä, ja siihen vaikuttavat sekä vakuutus- että rahoitusmarkkinoiden syklit, minkä takia kohtuusperiaatteen toteutumista tulee arvioida usean vuoden tietojen perusteella. Arvioon vaikuttaa myös vakuutus- ja sijoitusriskien sitoman pääoman ylläpidon edellyttämä pidemmän aikavälin tuottovaatimus.

Vakuutusentottajat ovat aiempina vuosina keskimäärin saaneet vakuutuksilleen reaalityottoa. Vuoden 2022 aikana voimakkaasti noussut inflaatio on kuitenkin painanut vuoden 2022 reaalitytotot negatiivisiksi. Osakeyhtiöiden osingonjakoa ja sijoitetun vapaan oman pääoman palautusta on kuvattu tarkemmin taulukossa 4.2. Kokonaistuotto, siten kuin sitä on edellä olevassa analyysissä tulkittu, tarkoittaa laskuperustekoron ja etu- tai jälkikäteen annettavan asiakashyvityksen yhteismäärää. Kuvioista 5.1–5.3 voi havaita, että vakuutusten saama kokonaistuotto oli viimeksi yhtä matala ennen 2010-lukua. Tilanne tuolloin oli kuitenkin erilainen. Sellaisten vakuutusten, joissa laskuperustekorko oli korkea, osuus oli suurempi kuin nykyisin. Toisin sanoen, vakuutusten saamasta kokonaistuotosta suurempi osa oli sellaista, joka yhtiön tuli joka tapauksessa hyvittää vakuutusentottajille riippumatta korkotasosta. Tilanne oli siis yhtiöille haasteellisempi kuin tällä hetkellä.

Kun vertaa vuoden 2022 kokonaistuottoja (taulukko 4.5) vuoden 2010 kokonaistuottoihin (taulukko 5.1), voidaan havaita, että kokonaistuotot ovat merkittävästi pienentyneet vuosien aikana, vaikka perustekorkoiset vakuutukset, riippumatta niiden perustekoroista, ovat Finanssivalvonnan analyysien mukaan pääsääntöisesti olleet kannattavia yhtiöille ja yhtiöt ovat voineet maksaa huomattavia osinkoja omistajilleen. Lisäksi yhtiöiden vakavaraisuus on kohentunut vuosien aikana ja perustekorkoisten vakuutusten sitoma pääoma pienentynyt perustekorkoisen vakuutuskannan pienentyessä.

Taulukko 5.1. Eräiden vakuutustuotteiden kokonaistuottoja vuonna 2010 (%)

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset säästövakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Henki-Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus **	Duo: Sp-Henkivakuutus
4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	-
3,50 %	3,50 %	3,70 %	-	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
2,50 %	2,50 %	3,70 %	-	3,00 %	3,00 %	3,00 %	2,50 %	2,50 %
1,50 %	-	-	-	3,30 %	-	-	2,50 %	2,50 %
0,00 %	2,50 %	-	-	-	3,00 %	3,00 %	-	2,50 %

Ylijäämään oikeuttavat yksilölliset eläkevakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Henki-Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus **	Duo: Sp-Henkivakuutus
4,50 %	4,50 %	4,50 %	-	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	-
3,50 %	3,50 %	4,00 %	-	3,62 %	3,50 %	3,50 %	4,50 %	3,50 %
2,50 %	3,20 %	4,00 %	-	3,66 %	3,60 %	3,00 %	4,50 %	3,50 %
1,50 %	-	-	-	3,90 %	-	-	4,50 %	3,50 %
0,00 %	-	-	-	-	3,60 %	3,25 %	-	3,50 %

Ylijäämään oikeuttavat ryhmäeläkevakuutukset laskuperustekoroittain	Aktia Henkivakuutus	Henki-Fennia	Kaleva *	Henki-Tapiola *	Mandatum Life **	Nordea Henkivakuutus	OP-Henkivakuutus	Duo: Sp-Henkivakuutus
4,50 %	-	-	-	-	-	4,25 %	-	-
4,25 %	-	-	-	4,25 %	4,45 %	-	-	-
3,65 %	-	-	-	-	-	-	-	-
3,50 %	3,50 %	4,00 %	-	3,51 %	3,70 %	3,50 %	3,50 %	-
2,50 %	3,20 %	-	-	3,80 %	3,80 %	3,60 %	3,50 %	-
1,50 %	3,20 %	-	-	3,80 %	-	-	3,50 %	-
0,00 %	-	-	-	-	-	3,63 %	-	3,50 %

* Keskinäinen vakuutusyhtiö.

Lähde: Finanssivalvonta - kohtuusperiaateselvitys 2010

Finanssivalvonta kiinnitti vakuutusyhtiöiden huomiota valvottavatilaisuudessaan 9.11.2022 inflaation nousuun ja sijoitusmarkkinoiden muuttumiseen. Muutos oli poikkeuksellisen nopea, mutta oli selvä, että muutos ei ollut lyhytaikainen. Valvottavatilaisuudessa Finanssivalvonta totesi, että lisäetuja tulee arvioida muuttuneiden markkinoiden pohjalta. Loppujen lopuksi ainoastaan Sp-Henkivakuutus nosti lisäetujaan edelliseen vuoteen verrattuna muiden pitäessä lisäedut samoina tai jopa hieman laskiessa.

Finanssivalvonnan arvion mukaan käytännössä tämä tarkoitti, että vakuutusten, joilla oli matalat laskuperustekorot, kohdalla kohtuusperiaate ei toteutunut.

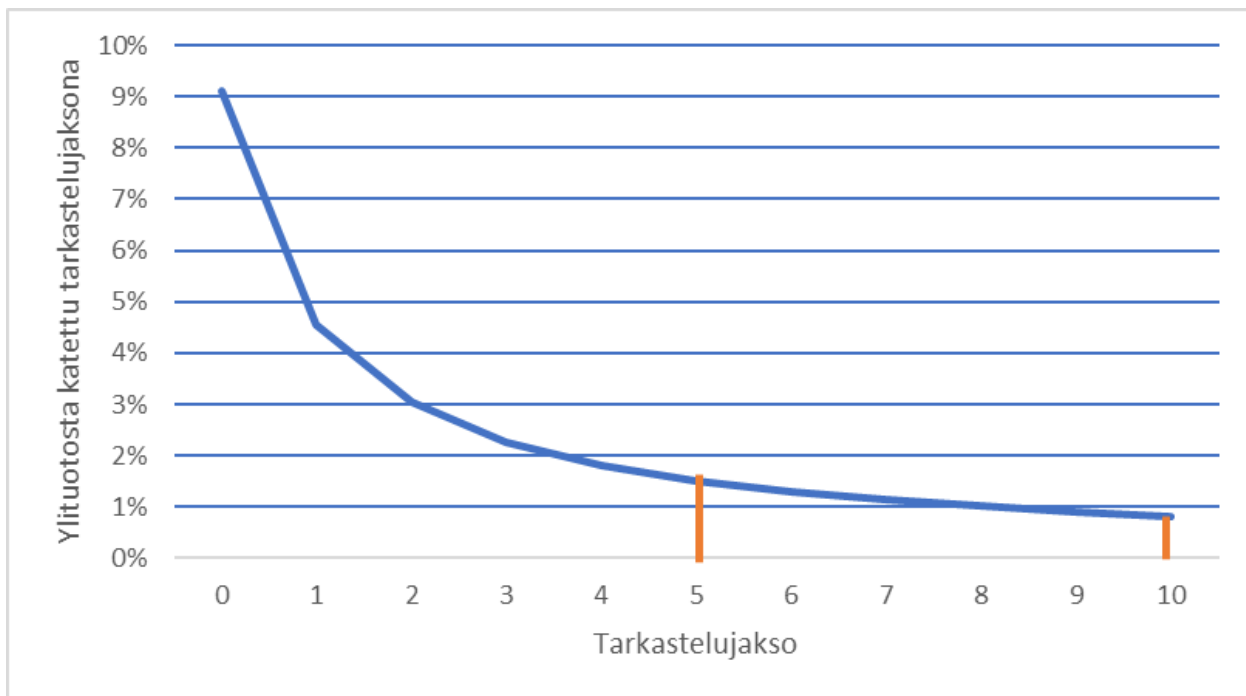
Lukuun 5.1 on kerätty tietoja, miten yhtiöt ovat perustelleet matalia lisäetujaan. Yleensä perusteluna on ollut, että yhtiö on matalien korkojen aikana maksanut referenssikorkoja korkeampia lisäetuja. Referenssikorot ovat kuitenkin olleet matalien korkojen aikana negatiivisia eikä edes pankkien käyttelytileiltä ole tuona aikana peritty negatiivisia korkoja. Samaan aikaan, kuten kuviosta 4.4. ja taulukosta 4.2 voi havaita, yhtiöiden sijoitukset ovat tuottaneet voittoa ja yhtiöt ovat jakaneet osinkoja.

On myös muistettava, että kohtuusperiaate on vakuutusyhtiölain mukainen yleisperiaate. Yhtiöiden määrittelemät lisäetutavoitteet ovat yhtiöiden etukäteen määrittelemiä subjektiivisia näkemyksiä tulevista lisäeduista. Se, että lisäedut ovat aikaisemmin ylittäneet referenssituoton, on kohtuusperiaatteen mukaista jos sinällään.

Vaikka vakuutuksilla ei olekaan inflaatio suoja, inflaatio on yksi merkittävä tekijä arvioitaessa yhtiön onnistumista asiakasvarojen vastuullisena hoitajana. Kuten kuviosta 4.6 voi havaita, vuonna 2022

kuluttajahintojen nousu oli 9,1 %, minkä takia työeläkkeetkin saivat 6,8 %:n indeksikorotuksen. Yhtiöiden mainitsemat ylituotot, jotka kohtuusperiaatemelessä eivät ole ainakaan kokonaisuudessaan ylituottoa, on nopeasti menetetty, jos etuudet jäävät jälkeen inflaatiosta. Seuraava kuvio 5.4 osoittaa, kuinka paljon historiallinen ylituotto kattaa 9,1 %:n inflaatiosta tarkastelujakson muuttuessa. Kuvioon on merkitty erityisesti viiden vuoden tarkastelujakso, jolloin korot olivat negatiiviset, ja kymmenen vuoden tarkastelujakso, jolloin korot olivat alle 2 %.

Kuvio 5.4. Eri tarkastelujaksoilla vuoden 2022 inflaation kattaminen ylituotolla

Yhtiöt ovat ottaneet huomioon kohtuusperiaatteen asiakkaidensa erilaisten vakuutusten kesken antamalla isompia asiakashyvityksiä vakuutuksille, joissa on matala perustekorko. Vakuutukset, joissa on selvästi markkinakorkoa korkeampi korko, eivät ole saaneet asiakashyvityksiä. Lisäksi eräillä eriytetyillä vakuutuskannoilla on ollut erilaiset lisäedut, jolloin yhtiöt ovat voineet ottaa huomioon vakuutusten tuottaman ylijäämän määrän ja muodostumistavan.

Matalat lisäedut voivat olla ongelma myös yritysten ottamissa eläkevakuutuksissa, joihin kuuluvat myös eläkesäätiöistä ja -kassoista vakuutusyhtiöihin siirretyt eläkkeet. Vakuutusta otettaessa vakuutusmaksut on laskettu ottaen huomioon perustekorko, joka siis sisältyy kokonaistuottoon, mutta vakuutetut ovat käytännössä jääneet jopa ilman lisäetuja, mikä vähentää eläkkeen reaaliarvoa. Näiden vakuutusten osalta yhtiöiden tulisikin kohtuusperiaatelaskelmissa tarkasti arvioida vakuutusastasolla ottaen huomioon vakuutuksia otettaessa käytetty diskonttokorko, mikä on lisäedun kohtuullinen taso.

Liite 1 / Bilaga 1

Selvityksessä mukana olevat henkivakuutusyhtiöt	Livförsäkringsbolagen som är med i utredningen	Lyhennys / Förkortning
Aktia Henkivakuutus Oy	Aktia Livförsäkring Ab	Aktia Henkivakuutus
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia	Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv	Henki-Fennia
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	Ömsesidiga Försäkringsbolaget Kaleva	Kaleva
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget LokalTapiola	LähiTapiola
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	Mandatum Livförsäkringsaktiebolag	Mandatum Life
Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	Nordea Livförsäkring Finland Ab	Nordea Henkivakuutus
OP-Henkivakuutus Oy	OP-Livförsäkrings Ab	OP-Henkivakuutus
Sp-Henkivakuutus Oy	Sb-Livförsäkring Ab	Sp-Henkivakuutus

Liite 2 / Bilaga 2

Selvityksen kuvat ja taulukot	Utredningens figurer och tabeller
Kuvio 4.1. Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuussuhteet vuosina 2016–2022	Figur 4.1. Solvensgrader för livförsäkringsbolag åren 2016–2022
Kuvio 4.2. Euroalueen valtioiden velkakirjojen tuottoindeksi (EKP), Suomen valtion obligaatioiden korot sekä euriborkorot vuosina 2006–2022	Figur 4.2. Avkastningsindex för statspapper i euroområdet (ECB) samt räntorna på finska statsobligationer och euribor åren 2006–2022
Kuvio 4.3. Osakeindeksit euroalueella, Yhdysvalloissa ja Japanissa vuosina 2011–2022	Figur 4.3. Aktieindexen i euro-området, Förenta staterna och Japan åren 2011–2022
Kuvio 4.4. Sijoitustoiminnan nettotuottoprosentti käyvin arvoin sitoutuneelle pääomalle vuosina 2008–2022	Figur 4.4. Nettoavkastningsprocent på sysselsatt kapital (till verkligt värde) åren 2008–2022
Kuvio 4.5. Sijoitusjakauma 31.12.2022 (käyvin arvoin)	Figur 4.5. Placeringsallokering 31.12.2022 (till verkligt värde)
Kuvio 4.6. Kuluttajahinta- ja työeläkeindeksien muutokset vuosina 2006–2022	Figur 4.6. Förändring av konsumentpris- och arbetspensionsindex åren 2006–2022
Taulukko 4.1 Vuoden 2022 ylijäämä ja sen käyttö	Tabell 4.1 Överskottet år 2022 och dess användning
Taulukko 4.2 Osakeyhtiöiden osingonjako ja sijoitetun vapaan oman pääoman palautus suhteessa voitonjakokelpoiseen varoihin	Tabell 4.2 Aktiebolagens vinstutdelning och återbäring av fonden för inbetalat fritt eget kapital i förhållande till utdelningsbara medel
Taulukko 4.3 Keskimääräinen laskuperustekorkoisten vakuutusten kokonaistuottoprosentti	Tabell 4.3 Genomsnittlig totalavkastningsprocent för försäkringar med beräkningsränta
Taulukko 4.4 Laskuperustekorkoisten vakuutusten suhteelliset osuudet vastuuvälästä vuonna 2022 (%)	Tabell 4.4 De på beräkningsränta grundade försäkringarnas relativa andel av ansvarsskuden år 2022 (%)
Taulukko 4.5 Eräiden vakuutustuotteiden kokonaistuottoja vuonna 2022 (%)	Tabell 4.5 Vissa försäkringsprodukters totalavkastningar år 2022 (%)
Kuvio 5.1 Yksilöllisen eläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin	Figur 5.1 Differensen mellan totalavkastningen på individuell pensionsförsäkring och finska statsobligationer med 10 års löptid per bolag
Kuvio 5.2 Ryhmäeläkevakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 10 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin	Figur 5.2 Differensen mellan totalavkastningen på gruppensionsförsäkring och finska statsobligationer med 10 års löptid per bolag
Kuvio 5.3 Säästövakuutuksen kokonaistuoton ja Suomen valtion 5 vuoden obligaation erotus yhtiöittäin	Figur 5.3 Differensen mellan totalavkastningen på sparförsäkring och finska statsobligationer med 5 års löptid per bolag

Taulukko 5.1 Eräiden vakuutus tuotteiden kokonaistuottoja vuonna 2010 (%)

Tabell 5.1 Vissa försäkringsprodukters totalavkastningar år 2010 (%)

Kuvio 5.4. Eri tarkastelujaksoilla vuoden 2022 inflaation kattaminen ylituotolla

Figur 5.4. Täckningen av inflationen för år 2022 med överavkastning under olika granskningsperioder